

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада—Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 178 ◆

П'ятниця, 13 вересня 1991 року

◆ Ціна 10 коп.

ЗЕМЛЕ НАША ХЛІБНА...

Ця бабуся пережила колективізацію, війни, голодомори.
Чи переживе перебудову?

Ми годували пісвітчу, тепер самі змушені приймати милостиню. Тож годі кричати «Нагодуємо народ». Земля любить не тих, хто з папками, а тих, хто з сапками.

Піднімися з колін, випростайся, розкайдана Україно!
Твоя суверенність — у твоїх руках.

Володимир ОЛЕФІРЕНКО.

Фото Володимира ОЧЕРЕТНОГО.

В ЧОРА в Києві відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Л. Кравчука з директором компанії «Діпком» і «Сігрена» президентом Всесвітнього Європейського конгресу Е. Бронфмаком. Цього ж дня в приміщенні Української Ради Мінру відбувся прес-конференція пана Бронфма-

на. Докладний звіт читайте в наступному номері «Голосу України».

Я К І БУДЬ-ЯКИЙ громадянин України, Президент СРСР М. Горбачов зобов'язаний дати свідчення у справі про державний переворот, — заявив кореспондентові ТАРС представник прес-служби Прокуратури Росії О. Савост'яков. Він сказав, що Михайло Сергієвич проходить у справі як свідок. Точної дати допиту прики ще не визначено. Її встановить слідство.

3 А ДАНИМИ прес-служби Прокуратури Росії із 14 заарештованих у справі ДКНС лише один — Д. Язов визнає себе винним, а троє — чесно. Копійник Голова Верховної Ради А. Лун'янов взагалі відмовився давати будь-які свідчення. Анастасій Іванович поскерився лише на здоров'я, Нікі його параведено із слідчого ізолятора до лікарні для поглибленого медичного обстеження.

3 А НЕОФІЦІЙНИМ повідомленням, Голова Ради Міністрів РРФСР І. Силіна збирається скласти з себе повноваження керівника Тимчасового комітату з оперативного управління народним господарством країни. Причини поки що невідомі.

В ТІЛІСІ продовжують зводити барикади. Напруження на слідах. Не виходять центральні газети — «Груда», «Гівастика», «Независимая газета». «Жомомомом» читачі не бачать уже два тижні. Повідається, що нібито друкувати ці видання відмовляються самі працівники видавництва «Самшоблоп».

3 АВЕРШИЛОСЯ засідання Президії Верховної Ради Криму. Група демократичних депутатів відстоює створення комісії з приватизації та державної власності, яку вони намагаються створити на сесії. Відпав передана майже комітеті на баланс ВК Криму планістю проводиться під наглядом цієї комісії.

У РЯД Летів прийняв рішення про підвищення цін на ювелірні вироби із золота та платини на 20 відсотків. Виручені кошти планують перерахувати в особливий позабюджетний фонд. Це, на його думку, збереже запаси золота в республіці, стане на заваді масовій скупці дорожчих металів за занижених карбованців.

МАЙБУТНЄ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД НАС

ЗАВЕРШИЛАСЯ ПОІЗДКА ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
В ПІВДЕННІ ОБЛАСТІ РЕСПУБЛІКИ

ГОЛОС УКРАЇНИ

Заскринки —
Верхова Рада
України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

252047
Київ, вул. Местерова, 4

ТЕЛЕФОНИ
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приміальні —
446-92-11

Відповідальний
секретар —
446-72-63

Завідуючий корекцією
441-84-42, 224-72-54
(телефакс)

ВІДДІЛИ:
парламентський —
441-84-52,
441-85-64,

печаті — 441-82-05,
441-29-61,

економіки — 441-05-07,

аграрній — 441-86-18,

міжнародній —
446-91-28,

оточенні здоров'я —
441-88-50,

соціального питання —
441-88-05,

екології — 441-88-59,

культури — 441-80-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний —
446-01-13,
446-88-28,

історії України —
441-88-62,

військового питання —
441-88-52,

реклами — 441-89-44,

бухгалтерії —
441-86-80.

Рукописи
не рецензуються
і не повертаються.

Індекс 69955
Тираж 156 200
Переплатити ціну на рік
19 руб. 80 коп.

Газета виходить
3 рази на тиждень.
У вівторок на 3 сторінки,
у середу, четвер,
п'ятницю та суботу —
на 16 сторінок.

Цей день для Голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука був не менш важким, ніж будь-який інший. Це був день, коли він, як і всі інші, відчував на собі всю вагу відповідальності за долю нашої держави. Він був свідком того, як в Україні відбувся великий історичний процес — прийняття Конституції, яка дає нам право самостійно визначати свою долю. Це був день, коли ми, українці, показали світові, що ми готові до відповідальності за свою долю. Це був день, коли ми, українці, показали світові, що ми готові до відповідальності за свою долю.

Ожеле, який в середині березня цього року і почав автобусну подорож по Україні. Він був свідком того, як в Україні відбувся великий історичний процес — прийняття Конституції, яка дає нам право самостійно визначати свою долю. Це був день, коли ми, українці, показали світові, що ми готові до відповідальності за свою долю. Це був день, коли ми, українці, показали світові, що ми готові до відповідальності за свою долю.

Українська економіка, технології, інженерні спеціальності. Не вагаючи, що це буде, ми повинні стати конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Ми повинні стати конкурентоспроможними на міжнародному ринку. Ми повинні стати конкурентоспроможними на міжнародному ринку.

Вже вчора йому доводилося переконувати людей, що акт проголошення незалежності України — це не тільки акт, а це акт, який дає нам право самостійно визначати свою долю.

Україні це блага для нашого народу якнайшвидше. Це блага для нашого народу якнайшвидше. Це блага для нашого народу якнайшвидше. Це блага для нашого народу якнайшвидше. Це блага для нашого народу якнайшвидше.

Серед першочергових завдань Голови Верховної Ради України назвав і захист перших соціальних груп людей. Особливо це стосується пенсіонерів, військовослужбовців, молоді. Нікого не повинно залишати поза увагою. А про реалізацію цієї важливої задачі він сказав, що це повинно бути обов'язком держави.

Ми повинні також чітко розуміти, що світ поважає

використання військ стратегічного призначення, розташованих на території України. Це блага для нашого народу якнайшвидше. Це блага для нашого народу якнайшвидше. Це блага для нашого народу якнайшвидше. Це блага для нашого народу якнайшвидше.

Розробляється також нова військова доктрина щодо

Щодо державного устрою, який цікавить багатьох людей, то відповіддю на запитання, чи буде в Україні демократія, Леонід Кравчук відповів, що це питання, яке повинно бути предметом дискусії. Він сказав, що це питання, яке повинно бути предметом дискусії. Він сказав, що це питання, яке повинно бути предметом дискусії.

Одесі, які супроводжували Леоніда Кравчука на зовнішній під'їзд, де він зустрівся з колективом швейного виробничого об'єднання «Біс», а потім майже повна одностайність при голосуванні за підтримку його як кандидата на Президент України, Голови Верховної Ради зумів знайти шлях і завоювати прихильність людей, з якими зустрічався.

На зльоті Леонід Кравчук зустрівся з представниками громадськості Миколаєва, де розмову з людьми, які чекали його біля обласної Ради, і судачили з усією його простотою та доступністю — припала всім до душі.

Пізно ввечері літак Голови Верховної Ради України приземлився у Бориспільському аеропорту.

Василь ТУГЛУК,
парламентський кореспондент «Голосу України».
Київ — Херсон — Миколаїв — Київ.
Фото Олександр КЛИМЕНКА.

ПУТИНА НА ДИСТРІ

Екологічні катастрофи ще не до кінця вилили річку: у неодах буюківських рибалок, які почали пускати на водосховищі Дністрозької ГЕС, судачки, лящі та інші риби, даки потривали у магазині області.

СВЯЩЕННИК У
КАЗАРМАХ

Відвіди на всі урочистості у чернівецькому військовому гарнізоні заохочували священнослужителів, які проводять богослужіння у солдатсько-клубі, споконвічно віруючих військовослужбовців, задовольняючи їм релігійні потреби.

«ЩЕ ПОЛЬСКА НЕ
ЗГІНЕЛА»

На віддаленому зупині Армії Стороннього краю, де проживають польки, а ініціатива місцевих влади організувати курси вивчення польської мови. Високом сільській Раді з'явився свій опис польської фольклорної ансамблю «Вічаниця».

КРАЩЕ ЗАПЛАТИТИ
БРАТУ

За 200 тисяч карбованців стала власником Букринського місця Буковинської універсальної бібліотеки «Вічаниця» Новосільського району. Її керівник, задоволені, адже, купуючи і продаючи без втручання посередників, фірма законно зберегла більшу суму.

ВАСИЛЬ БАБУХ,
власний кореспондент
«Голосу України»

Коротко

І ОЖИВЕ
ДОБРА
СПАВА

У Запорізькому державному університеті в рамках святкування 500-річчя запорозького козацтва розпочала свою роботу Всеукраїнська наукова конференція «Запорозька історія та культура». Більше 130 учасників з України та з-за її межі оголосилися взяти участь у її роботі. На протязі сесії — історичні, літературознавчі та мовознавчі будуть заслухані більше 70 повідомлень та доповідей.

Олександр
КРИБОШЕВ,
Запоріжжя.

3 ПІВІСТРОВА НА ОСТРІВ...

З третьої спроби завершили свою роботу позачергові сесія Верховної Ради Крайньої АРСР. На початку останнього дня її роботи Головна Верховної Ради Крайньої АРСР М. Баргов ініціював з'їзд своєї руки: «Я маю право на позачерговий з'їзд». І такі вислови. І депутати не заперечували: «Не згадаю, чи багато базарчик знайдеться сьогодні на моє місце...» — сказав Микола Васильович. Базарчиків навіть серед нечесників у Крайній Верховній Раді, демократів і справді не було, бо розумили — в тому кірлі не висидиш.

М. Баргов не просто вклав, а й провів програму-максимум. Не допустивши обговорення своєї діяльності під час пуску, він несподівано запропонував проголосувати за вогню довіри... собі. І, спіраючи на колишню ному істичність більшість, дозволу отримав. А потім «світло» у президії майже всіх 12 колишніх членів, які, скропиректуючи себе під час пуску,

були перед тим у відставку. Отже, години, витрачені депутатами на формулювання того, як партія, радянські органи та засоби масової інформації реагували на пуск, витрачені марно: формулювання кожен може глумитися за свою користь. І буде правий. Випустивши напруження сформована довіра, яка займається розглядом діяльності посадових осіб під час пуску. Справа, здається, надійшло поховання, бо хай той, хто без гриха, перший кине наміч... Сформована ще дві комісії: по передачі на баланс Верховної Ради майна з ресомою КІУ та майна КІРС. Справа нагадала, бо ходили народні легенди Будучи Верховної Раді незручно: частка приміщення, яка належала ресомою, опечатана.

Докорінно змінені під час сесії прийняті закон Крайньої АРСР про органи державної влади, який дитине до прийняття Конституції, а також положення про Раду

Міністрів та органи місцевого самоврядування.

По ходу сесії прийнято рішення про створення Всеукраїнського акціонерного товариства, яке взяло на себе туристський бізнес на існуючій матеріальній базі.

Затверджено двох представників Крайньої АРСР у Раді Союзу. Обрано одного до Ради республіки. І, напевно, Президія Верховної Ради одержала від сесії «нагадування» на формування як конституційної комісії, так і на розробку концепції Основного закону, який, за словами М. Баргова, потребує докорінної зміни.

Отже, комуністичний острів Крим поки що збережено. Влада в тих же руках, б'ється Леніна, як і ноліська, стоїть у залі засідань Верховної Ради.

Костянтин
ПАРИШУКА,
спеціальний кореспондент
«Голосу України».
Київ — Сімферополь.

ПІД «ФЛАГОМ РОДИНИ»

У Севастополі триває сніданок навіщо газети Червонопрапорного Чорноморського флоту «Флаг Родины» та її редактора Я. Князєва. Газета вичищула всі повідомлення сумовисного ДІНС не тільки під час пуску, а й 22

серпня, хоча вже напередодні, коли верстатів номер було відомо, що державний флот не вдавсь.

На минулий позачерговий сесії міськради було прийнято рішення звернутися до засновника газети — Міністер-

ства оборони СРСР та вивести військовий ради ЧФ з вимоги звільнити редактора з посади. Проте газета продовжує флоту за його підписом.

Олександр ПЕТРУСЬ,
Севастополь.

Спільно

ДОПОМОЖЕМО УРЯДУ.
ІНТЕЛЕКТОУАЛЬНО

18-го ВЕРЕСНЯ ПРОЙДЕ МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗИУМ

Український уряд викликає у підходах до становлення ринку членів Родины. Рішення Родины, що базуватимуться на території республіки, раз — і звільняють підтримувати віддавати половину валюти до республіканського флоту. Отже, як бачимо, відсутня цілісна ковенція. Але ж доля України у союзному національному докорі сити 40 відсотків.

Тимчасовими словами аргументував генеральний директор Українського центру «Ракон» В. Черевана необхідність проведення міжнародного симпозиуму на тему «Український ринок в умовах незалежності». В оргкомітеті — Л. Крауцук, В. Фойні, інші члени уряду. Серед організаторів — Спілка орендарів і підприємців України, Асоціація малого бізнесу, Республіканський центр зайнятості, Спілка юристів України.

Спілка фермерів України. Вже дали згоду взяти участь у симпозиумі представники країни усієї Східної Європи, Австрії, Франції, США, Малайї, що свідчать про значення сільського бізнесу в інтеграції України до своїх структур.

Тільки треба подолати деякі стереотипи та упередження, застаріле законодавство... Міркуйте самі: в Польщі та Угорщині «пропадає» промислова капіталі переакрибінство сільськогоспо-

дарської продукції — а українські породи на великому замку, незважаючи на загрозу голоду. Та й нашим підприємствам з чим торгувати, але знову ті ж самі проблеми, що диталися у складі від горезвісного союзного уряду, заважають.

До речі, долати протиріччя на симпозиумі збереться також і представники колишніх складових Союзу РСР, а нині — суверенних держав. Представники всіх у числі учасників.

Отже, якщо є бажання взяти участь — адресуйте листівки симпозиуму: Київ, вулиця Мельникова, 36/1, Центр «Ринок», телефон — 213-76-00 та 211-44-01.

Дмитро ЧЕРВІНЦЬ.

ВОЛИНЬ —

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ

Кіпшадський аїст заступника генерального директора товариства-фонду бірки з міста на Наві Анастоліа Карташова на Волинь завершили успішно. Є попередня домовленість, по створенню в Санкт-Петербурзі Волинського торгового дому.

ШКОЛА МИСТЕЦТВ

При середній школі №11 створено школу мистецтв, у якій, крім загальноосвітніх предметів, діти вивчатимуть музику, фотографію, оволодівають секретами образотворчого мистецтва тощо.

ГАЗЕТА І РИНОК

Мале підприємство інформацино — комерційний центр працюватиме на базі обласної газети «Радянська Волинь». Центр надаватиме в оренду частину площу підприємства, кооперативу, організацій, в також окремим громадянам.

ВІДМОВЛЕНО
СЕМІНАРІЮ

Волинська духовна семінарія відкинула двері своїм першим студентам. Заробовано 40 чоловік.

ПАМ'ЯТИНК
ЄДИНИЙ У СВІТІ

Більше 50 років Василь Гайричук збирає поштово-літальні, марин, суверенні знаки та моделі. Колекціонер — неодноразовий учасник різноманітних виставок. Нещодавно його багато колекція поповнилася сувенірними догарми Канади, присвяченими 100-річчю проголошення українців на її землі та єдиною в світі пам'ятинку «Українська писемна».

Богдан
БЕРЕГЕТА.

Це ж треба!

ЗВІДКИ НАМ УЗЯТИ КРАМ?

Перед початком всесоюзного референдуму голова Львівської Ради народних депутатів Микола Пасєка з обуренням сприйняв повідомлення про те, що члени місцевої організації УРП хочуть встановити над райнарконом спільно-жовтий прапор. Тоді апаратники назвали його бандерівським. Від берез-

невих подія минуло менше півроку, і ситуація докорінно змінилася.

Тепер райнарконом департизано, всі його представники разом стали згаданими і переконаними. Над адміністративним будинком встановлено національний стяг. А над сільвиконкомом — поки що ні.

Директор Липовецького райнапобудобудівня Григорій Гілатон сказав, що райвиконком замовляв їм 500 символічних прапорів, а попити їх німа з чого — крім всь вільного...

Василь ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Вінницька область.

факти, біль, надія

ВА НА ОСТРІВ...

Перед тим у від-
Отже, години, витра-
татами на формуло-
того, як партійні, ра-
органи та засоби ма-
формації реагували
витрачені марно:

ання кожен може
на свою користь.
Випустила па-
рування сформована
ма займається роз-
дальності посадових
час пущу. Справа,
надійно похована,
той, хто без гриха,
кине камінь... Сфор-
ще дві комісії: по
на баланс Верхов-
майна з ресурсом
майна КПРС. Справа
ла, бо ходили коридо-
будівлю Верховної Ра-
ручно: частяна примі-
я належала реско-
чана.

оринно змінені під час
рийнятий закон Крим-
АРСР про органи дер-
лади, який діятиме
мандату Конституції, а
положення про Раду

Мікістрів та органи місцево-
го самоврядування.

По ходу сесії прийнято рі-
шення про створення Все-
кримського акціонерного то-
варства, яке взяло на себе
туристський бізнес ка існую-
чій матеріальній базі.

Затверджено двох пред-
ставників Кримської АРСР у
Раді Союзу. Обрано одного
до Радк республіки. І, нареп-
ті, Президія Верховної Ради
одержала від сесії «карт-
бланш» на формування як
конституційної комісії, так і
на розробку концепції Осно-
вного закону, який, за слова-
ми М. Багрова, потребує до-
корінної зміни.

Отже, комуністичний остр-
ів Крим поки що збереже-
но. Влада в тих же руках,
бюст Леніна, як і колись,
стоїть у залі засідань Вер-
ховної Ради.

**КОСТЯНТИН
ПАРИШКУРА**
спеціальний кореспон-
дент «Голосу України».
Київ — Сімферополь.

ГОМ РОДИНЫ»

хоча вже напередод-
верстася номер, бу-
що державний за-
не вдавсь.

минулій позачерговій
мськради було прийня-
шення звернутися до за-
газети — Міністер-

ства оборони СРСР та видав-
ця — військової ради ЧФ
з вимогою звільнити редакто-
ра з посади. Проте газета
продовжує виходити за його
підписом.

Олександр ПЕТРУСЬ.
Севастополь.

Спільно

ЖЕМО УРЯДУ.
ЕКТУАЛЬНО

ДЕ МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗИУМ

х до становлення рин-
і віддали Росії всю
сторії республіки, р-раз
половину валюти до
ачимо, відсутня цілісна
економічному національному

Співка фермерів Ук-
Вже дали згоду взяти
у симпозиумі пред-
країн усієї Східної
Австрії, Франції,
А. Мальти, що свідчить
зацікавленість світового
у в інтеграції України

структур.
Отже, треба подолати де-
стереотипи та упереджен-
старіше законодавст-
Міркуйте самі: в Поль-
Угорщині «пропадає»
хліба, взагалі пере-
бництво сільськогоспо-

дарської продукції — а ук-
раїнські кордонки на велико-
му замку, незважаючи на за-
грозу голоду. Та й нашим
підприємствам є чим торгу-
вати, але знову ті ж самі
проблеми, що дисталися у спа-
док від горезвісного союзно-
го уряду, заважають.

До речі, долати протиріч-
чя на симпозиумі збираються
також і представники колиш-
ніх складових Союзу РСР, а
кикі — суверенних держав.
Представників всіх — у чис-
лі учасників.

Отже, якщо є бажання
взяти участь — адреса про-
ведення симпозиуму: Київ,
вулиця Мельникова, 36/1,
Центр «Ринок», телефон —
213-76-00 та 211-44-01.

Дмитро ЧЕРВІНЕЦЬ.

Це ж треба!

АМ УЗЯТИ КРАМ?

х подій минуло менше
ому, і ситуація докорін-
нилася.

ер райвиконком депар-
вано, всі його представ-
ратом стали затятими
революційними демократа-

Над адміністративним
ним встановлено націо-
ний стяг. А над сіль-
ською — покк що ні.

Директор Липовецького
райпобутоб'єднання Григорій
Гнатюк сказав, що райвикон-
ком замовляв їм 50 синьо-
жовтих прапорів, а пошити
їх нема з чого — крам весь
вийшов...

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Вінницька область.

Телеграфним рядком
з Луцька

**ВОЛИНЬ —
САНКТ-ПЕТЕРБУРГ**

Кількаденний візит за-
ступника генерального
директора товарно-фон-
дової біржі з міста на
Неві Анастасія Карташо-
ва на Волинь завершив-
ся успішно. Є попередня
домовленість по ство-
ренню в Санкт-Пете-
рбурзі Волинського тор-
гового дому.

ШКОЛА МИСТЕЦТ

При середній школі
№ 11 створено школу
мистецтв, у якій, крім
загальноосвітніх предме-
тів, діти вивчатимуть му-
зику, фотосправу, ово-
лодіватимуть секретами
образотворчого мистецт-
ва тощо.

ГАЗЕТА І РИНОК

Мале підприємство «ін-
формаційно-комерцій-
ний центр» працювати-
ме на базі обласної га-
зети «Радянська Волинь».
Центр надаватиме в оре-
нду газетну площу під-
приємствам, кооперативам,
організаціям, а також
окремим громадянам.

ВІДНОВЛЕНО
СЕМІНАРІЮ

Волинська духовна се-
мінарія відкриває двері
своїм першим студен-
там. Зараховано 40 чо-
ловік.

ПАМ'ЯТНИК
ЄДИНИЙ У СВІТІ

Більше 50 років Василь
Гагарин збирав пошто-
ві листівки, марки, суве-
нірні знаки та медалі.
Колекціонер — неодно-
разовий учасник різно-
маїтних виставок. Не-
щодавно його багата ко-
лекція поповнилася су-
венірними доларами Ка-
нади, присвяченими 100-
річчю поселення україн-
ців на її землі та єдино-
му в світі пам'ятнику
«Українська писанка».

**Богдан
БЕРЕЖЕТА.**

Передплата-92

ГАЗЕТУ, ЯК ХЛІБ, — У КОЖЕН ДІМ

На Чернігівщині діють кі-
лька груп підтримки «Голо-
су України». Про свою ді-
яльність та плани розповіда-
ють активні пропагандисти
газети.

Анатолій ЗАГУМЕННИЙ,
депутат міськради (м. Ні-
жин):

— Ніжинська група під-
тримки «Голосу України»
має певні результати.
Мої співробітники всі перед-
платили цю газету, та й ба-
гатьох ніжинців ми переко-
нали, що «Голос України»
потрібно мати у кожному до-
мі — адже це головна газе-
та республіки. І не тільки за-
гальною, а й демократич-
ною, за змістом слова.

Про це я говорив також з за-
ступником голови міськради
О. Лазаренко, яка обійняла
нашій групі всіляку підтрим-
ку. Проте є й проблеми: бра-
кує рекламних матеріалів,
міськрайонна газета жодним
словом не обмовилась про
поштове нове видання в рес-
публіці.

Анатолій САВЧЕНКО, го-
лова районного товариства

бджолярів-любителів, депутат
районної Ради (м. Корюків-
ка):

— Був свідком, як «Го-
лос України», немов листів-
ку, вивісили неформальні у
місті. Один чоловік хотів зі-
рвати її: не допущу, мовляв,
на Корюківщину націоналіс-
тичної зарази! Довелось по-
яснити, що це — газета Вер-
ховної Ради України.

Люди мало знають голов-
ну газету республіки, їй пот-
рібна гарна реклама по радіо,
телебаченню. Я особисто про-
вів розмову про «Голос Ук-
раїни» з 330 виборцями, ба-
гато хто з них записав ін-
декс, назву, ціну видання.
Такі бесіди проводять і мої
друзі-депутати. Говорив і з
головами деяких кооператив,
чому б їм не передплатити
за свій кошт газету хоча б
ветеранам цих господарств?

Сергій ТРЕГУБЕНКО, го-
ловний метролог сирзаводу
(м. Мена):

— У нашому колективі
вже кемає, як раніше, роз-
повсюджувачів преси. Кожен
сам займається, що йому

передплатити на наступний
рік. Після 19 серпня ж лю-
ди взагалі не поспішають
оформлювати передплату, і
це зрозуміло: неясно, які га-
зети будуть закриті, які над-
ходитиме преса з Москви і
т. п. Я вже провів кілька
розмов про «Голос України»
з своїми однодумцями. Ос-
кільки ж агітаційна робота
буде проводитися під час
збирання підписів для реєс-
трації Л. Кравчука кандида-
том у Президенти. Наша гру-
па виникла з власної ініціа-
тиви, без «вказівок зверху».
Будемо ходити по людях, агі-
тувати за Л. Кравчука, за
«Голос України».

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ
ЧЕРНІГІВЩИНИ!

Якщо ви бажаєте створити
групи підтримки «Голосу Ук-
раїни», маєте цікаві пропози-
ції щодо її розповсюдження
— телефонуйте нашому вла-
стному кореспонденту у Чер-
нігові **ПАВЛЕНКУ Сергію**
Олександровичу. Телефон корупн-
ту: 95-74-18.

Пропозиція

«...КОМУНІСТАМ —
ПОЯСНЮВАТИ БЕЗПАРТІЙНИМ»

До редакції надійшов лист
від, мабуть, найстарішого при-
хильника української залюти.
Йдеться саме про вік — Мак-
симова Іллічу Буринді з Горлі-
ки Донецької області вже 94,
до того ж він інвалід грома-
данської війни (1918—1921).
Невідомо, правда, на чьому
боці воював шановний М. Бу-
ринда, адже, виходячи з тексту
листа, можна припустити як...
так і...

Перш за все у дописі про-
понується «обмін робити на
російські» — за карбованців,
при цьому обов'язково дізна-
ватися, де й завіди чому на-
копичені. Якщо за допомогою
спекуляції й хабарництва —
негайно спалювати. Далі —
більше: «Ціни зменшити на всі
групи товарів і продукти хар-
чування. Через газети попере-
дити про це спекулянтів (По-
переджаємо! — Д. Д.) і чес-
них громадян. За недобросо-
вісну роботу знімати з посад
й вислати за межі трудової
і чесної республіки України...».

Щоправда, останній ласак не
стосується безпосередньо вве-
діння грошової одиниці в дію,
але, у поєднанні з наступним,
є концептуальною знахідкою
для молодших економістів. Хо-
ча вони чомусь гребують ло-
дінням: «Кожен незалежно при-
дбаний автомобіль» — конфіс-
кувати у державний фонд. Ба-
жано чихати до Росії не за-
тримувати (а от цього й сьогодні
ніхто не робить — Д. Д.).
Іхні майно продавати тим, хто
повертається з Канади.
«Податки з усіх підприємств

перераховувати у місто Київ
— стопницю України до дер-
жавного бюджету. Ці кошти
тримати під військовою охо-
роною (мабуть, республікансь-
кої гвардії — Д. Д.) а також
проводити щоденний облік».

І, напевно, найголовніше:
«Враховуючи нинішню ситуацію,
комуністам займатися не агі-
тацією, а конкретною справою
— пояснювати безпартійним,
що пише праця робить чесною
людину, а не скритий обман
(! — Д. Д.). Видати закон про
кримінальну відповідальність
за брехню, всі узяти й поста-
нови виконувати. Військове па-
трулювання закінчити о два-

дцять третій нуль-нуль. Алко-
гольні напої не продавати, в
алкоголіки судити (це ми вже
проходили, хоча нове — це
добре забуде старе. — Д. Д.).

Отже, чому б не прислуха-
тися до досвідченої людини,
не перейняти досвід. Прошу
важати лист М. Буринді його
особистою пропозицією.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
в. о. завідувачого відді-
лом економіки «Голосу
України».

**Фото Олексія
ВАЩЕНКА.**

Між клубом і Ідальнею —
один крок.

Тож кроком — руш!

Класично

ГОРІЛЧАНІ РІКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Працівники Донецького ро-
бітничого контролю були зди-
вовані, зазірнувши в «засіки»
кранці № 3 Донецького
металургійного заводу. Там во-
ни знайшли 9 тисяч 600 лля-

шок горілки, які давно мали
бути проданими. Але завав
В. Макаревич та завідувача від-
ділом І. Лаврова вирішили по-
своєму. Вони збиралися укла-
сти договір з Московським
міськторгом про обмін кількох-

сот ящиків з горілкою на то-
вари підвищеного попиту, котрі
лотім планували пустити в обіг
малого підприємства, що ство-
рюється на базі кранці.

Агентство «СХІД».

АЗЕТУ, ЯК ХЛІБ,—У КОЖЕН ДІМ

Чернівцівці діють кі-
груп підтримки «Голо-
раїни». Про свою ді-
та плани розповіда-
тивні пропагандисти

толія ЗАГУМЕННИЙ,
т міськради (м. Ні-

Міжінська група під-
же певні результати.
Міжробітничі всі перед-
ню газету, та й ба-
ніжничів ми перене-
до «Голос України»
но мати у кожному до-
адже це головна газе-
тубліні. І не тільки за
м, а за демократич-
зністю слова.
я говорив таноз з за-
ком голови міськради
аренно, яна обідня
групі всіляку підтрим-
оте є й проблеми: бра-
рекламних матеріалів,
айонна газета жодним
не обмовлялась про
нового видання в рес-
т.

толія САВЧЕНКО, го-
районного товариства

бджолярів-любителей, депутат
районної Ради (м. Корюків-
ка):

— Був свідком, як «Го-
лос України», немов листів-
ну, вивисили неформальн у
місті. Один чоловік хотів зі-
рвати її: не допущу, мовляв,
на Корюківщину націоналіс-
тичної зарази! Довелось по-
яснити, що це — газета Вер-
ховної Ради України.

Люди мало знають голов-
ну газету республіки, їй по-
рібна гарна реклама по радіо,
телебаченню. Я особисто про-
вів розмову про «Голос Ук-
раїни» з 330 виборцями, ба-
гато хто з них записав ін-
декс, назву, ціну видання.
Такі бесіди проводять і мої
друзі-депутати. Говорив і з
головами деяких колгоспів,
чому б їм не передплатити
за свій копт газету хоча б
ветеранам цих господарств?

Сергій ТРЕГУБЕНКО, го-
ловний метролог сирзаводу
(м. Мена):

— У нашому іолентиві
вже немає, яні раніше, роз-
повсюджувачів преси. Кожен
сам визначається, що йому

передплатити на наступний
рік. Після 19 серпня ж лю-
ди взагалі не поспішають
оформлювати передплату, і
це зрозуміло: неясно, які га-
зети будуть закриті, яні на-
ходитиме преса з Москви і
т. п. Я вже провів кілька
розмов про «Голос України»
з своїми однодумцями. Ос-
яовна ж агітаційна робота
буде проводитись під час
збирання підписів для реєс-
трації Л. Кравчука кандида-
том у Президенти. Наша гру-
па виникла з власної ініці-
ативи, без «вказівон зверху». Будемо ходити по людях, агі-
тувати за Л. Кравчука, за
«Голос України».

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ ЧЕРНІГІВЩИНИ!

Якщо ви бажаєте створити
групи підтримки «Голосу Ук-
раїни», маєте цікаві пропози-
ції щодо її розповсюдження
— телефонуйте яшому влас-
ному кореспонденту у Чер-
нігові ПАВЛЕНКУ Сергію
Олеговичу. Телефон норпунк-
ту: 95-74-18.

Пропозиція

«...КОМУНІСТАМ — ОЯСНЮВАТИ БЕЗПАРТІЙНИМ»

редакції надійшов лист
буть, найстарішого при-
у української валюти.
а саме про вік — Мак-
лілчу Буринді з Горліве-
нської області вже 94,
ж він інакше грома-
дї війни (1918—1921).
но, правда, на чому
оював шанований М. Бу-
адже, виходячи з тексту
можна припустити як...

за все у долні про-
са «...обмін робити на
ні» у карбованця,
ому «...визово дізна-
де й завади чому на-
ні. Якщо за допомогою
ції й хабарництва —
о спалювати». Далі —
«Ціна зменшити на всі
товарів і продукції хар-
Через газети полере-
то це спекуляція (По-
масмої — Д. Д.) і чес-
омадані. За недобро-
роботу знімати з поса-
лати за межі трудової
республіки України...».

рада, останній ласак не
ється безпосередньо за-
рошової одиниці в дію,
поєднанні з наступним,
депутатською знахідкою
родиних економистів. Хо-
чи чомусь гребують по-
«Кожен незаконно при-
т автомобіль... конфіску-
державний фонд. Ба-
тї аміхати до Росії не за-
вати [а от цього й сьо-
міхто не робить — Д. Д.].
яйне продавати тим, хто
асться з Канади.
атим з усіх підприємств

лерераховувати у місто Киє-
— столицю України до дер-
жавного бюджету. Ці кошти
тримати під еійсьмю ох-
роною (мабуть, республікансь-
ної гвардії — Д. Д.), а також
проводити щоденний облім».

І, напевно, найголовніше:
«Враховуючи нинішню ситуацію,
комуністам займатися не агі-
тацією, а конкретною справою
— ловисювати безпартійним,
що лнше праця робить чесною
людину, а не скритий обман
[— Д. Д.]. Видати закон про
кримінальну відповідальність
за брехню, всі уязи й поста-
ионн виконувати. Військове ла-
труювання закінчувати о два-

дцять третій нуль-нуль. Алко-
гольмї напої не продавати, а
алкоголіків судити (це ми вже
проходили, хоча нова — це
добре забуте старе. — Д. Д.).

Отже, чому б не прислуха-
тися до досвідченої людини,
не лерейнати досвід. Прошу
важати лист М. Буринди його
особистою пропозицією.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ,
а. о. завідувачого відді-
лом економіки «Голосу
України».

Фото Олексія
ВАЩЕНКА.
Між клубом і Ідальнею —
один крок.
Тож кроком — руші!

Класично

РІЛЧАНІ РІКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Дієвники Донецького ро-
го контролю були зді-
завирушувати в «засіки»
№ 3 Донецького
ргійного заводу. Там го-
йшли 9 тисяч 600 пля-

шок горілки, які даено мали
бути проданими. Але замаг
В. Макаревич та завідувача від-
ділом І. Лаврова вирішили ло-
своєму. Вони збирались укла-
сти договір з Московським
міськаторгом про обмін кількох-

сот ящиків з горілкою на това-
ри підданого попкту, котрі
потім планували пустити в обіг
малого підприємства, що ство-
рюється на базі крамниці.

Агентство «СХІД».

І В ОПАЛІ ВОНИ НЕ ВПАЛИ

Нинішнього року відзнача-
ється 135-річчя з дня наро-
дження видатного українсь-
кого історика та державного
діяча Михайла Грушевського.
Довгий час ім'я й праці
вченого незаслужено замо-
чувалися, тому не дивно, що
й про нього самого ми зна-
ємо дуже мало. І, мабуть,
далеко не всім відомо, що
довгі роки його пов'язувала
велика дружба з Дмитром
Яворницьким, дослідником
історії запорозького козац-
ва. Це знайомство тривало
багато років і підтримувало-
ся постійним листуванням (з
ним і досі незнайомий наш
читаць).

За спогадами Серафима
Яворницького, глибоко врази-

ла Дмитра Івановича смерть
Грушевського (помер 1934
року на Кавказі). Яворниць-
кий сам вже був слабкий та
хворий, через що не міг ви-
їхати на залізничний вокзал,
щоб зустріти вагон з труною
друга. Він попросив дружи-
ну поїхати на вокзал, і опис-
ля цінавився, чи багато на-
роду вийшло зустрічати ва-
гон. Та ніякої зустрічі не бу-
ло, виявляти інтерес до опа-
льного академіка було вже
небезпечно.

Так на довгі роки були по-
вернуті у забуття ці двое ве-
ликих людей. І слава Богу,
що часи міяються.

Інформаційне агентство
«Євро-ІКС».

Чорнобиль

ПОВЧИМОСЬ ДЕЗАКТИВАЦІЇ

Ян відновити величезні те-
риторії України, забруднені
внаслідок чорнобильської ка-
тастрофи? Яні зробити, щоб
радіоукліди не потрапили
в підземні води, або як очи-
стити їх, якщо вони вже за-
бруднені? Яні вчинити із со-
нями могилини, що зна-
ходяться в тридцятикіломет-
ровій зоні?

Ці проблеми становлять
один з важливих напрямів
роботи Мінчорнобиля Украї-
ни й інших міністерств і ві-
домств, наукових установ
республіки, причетних до лік-
відації наслідків аварії. Та
поки що тут більше питає,
ніж відповідей.

Ось чому неабиякий інте-
рес викликає приїзд на Ук-
раїну групи спеціалістів зі
США, які мають значний
досвід у відновленні ґрунтів
та підземних вод. До її скла-
ду входять Г. Дунбар, Р. Бра-
йсер, Ч. Буріс, Е. Каннін-
хем, Б. Джордая, Д. Лірі.
Представляють вони фірми

«Лос Аламос Технікел Асо-
сіейтс» і «Фар Іст Енвірон-
мент», які здійснюють комп-
лекс робіт з дезактивації при-
родного середовища, будин-
нів і споруд, знають «сенре-
ти» поводження з радіоактив-
ними відходами, їх захоро-
нення, а також складування і
зберігання радіоактивних ма-
теріалів. Словом, це ті зна-
ня, яких нам сьогодні так
бракує.

За час перебування в Киє-
ві — а воно завершиться 20
вересня — гості матимуть зу-
стрічі й розмови з працівни-
ками Мінчорнобиля, з пред-
ставниками Академії наук
України, НВО «Прип'ять»,
Мінприроди, інших відомств,
відвідають чорнобильську зо-
ну. За результатами спільної
праці є намір розробити про-
ект проведення дезактивацій-
них робіт і здійснення техніч-
них консультацій.

Василь КОВАЛЬЧУК,
працівник Мінчорнобиля
України.

Кіноринок

СКІЛЬКИ КОШТУЮТЬ «ХИЖАКИ СРСР»?

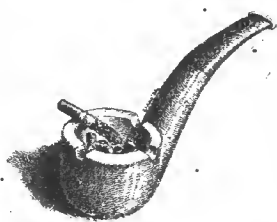
Відповідь на це запитання ми,
напевно, не знаємо і після
закінчення роботи вільного кі-
норинок, який проходить в Оде-
сі. Адже вартість копій, вистав-
лених на торги фільмів — то,
випадає, комерційна тас-
ниця. І, однак, мають право
розголошувати при бажанні ті
67 організацій-покупців, що від-
рядили сюди своїх представ-
ників. «Хижаків СРСР», соціаль-
ний детектив, репрезентує мос-
ковський кооператив «Твор-
чість». Окрім того, свою про-
дукцію — загалом 44 стрічки —
представили ще 27 студій та
фірм. Серед них — найбільше
одеських. Це, зокрема, сільське
німецько-радянське підприємст-
во «Прімордесфільм», студія
«Бідманія «Одіссей» «ОБ-33»,
«Одеса», «Катрай». Соці фільми
прагнуть продати також Гля-
діл акторів України, київські
студії «Рось» та «Славутич»,
«Мосфільм» та ряд інших фірм.
Нині кіноринок в Одесі, як і
в інших передніх, що вже тут
відбулися, має фестивальний
характер. Тобто стрічки, вистав-
лені на продаж, демонструва-
ли у кількох місцях кінозалів
для широкого загалу.
Ринок діятиме протягом тиж-
ня.

Галина ВЛАДИМИРСЬКА,
Одеса.

Дещо про дефіцит

ЦИГАРКИ В ТРИЗУБАХ...

Цигарки «Галицькі» Мо-
настирської тютюнової
фабрики, що на Терно-
пільщині, мабуть, вилу-
щено для жінок, лні пре-
дставляють Україну на
всіх виставках рівних, при
їх виробництві не засто-
совують отруйні масла,
тому шкідливі ані здоров'ю,
ані солідним набінтам
вони не завдають. А іра-
снає улановна з унраї-
сною символічною, три-
зубом, повинна лідизу-
вати виставку, з ним во-
ни мають справу.

...А ТАКОЖ У КВАТИРКАХ

У селі Гюнівці Кам'я-
нсько-Дніпровського райо-
ну Запорізької області
великим успіхом користу-
ються цигарки «Ватра-
д» двометрової довжини. Міс-
цева торгівля малагоди-
ла прямий зв'язок із од-
нією з тютюнових фаб-
рик України. Невкандицій-
ний товар продається кі-
лограмами значно деше-
ше, ніж «Camel» чи
«Marlboro». Двометрові ци-
гарки — виологічний чи-
сті, їх ніяк не можна вису-
тити у кватирку, аби не
дмігати і не смітити у ка-
тї. Місцеві курці ствер-
жують, що однієї такої
цигарки вистачає більш
ли на тиждень.

Інформаційне агент-
ство «Євро-ІКС».
Мал, Влада ПАЛАННОВА.

ПОГОДА

У найближчі дві доби
на Україні переважно
без опадів. Лише 13
вересня у південних та
східних областях місця-
ми невеликий дощ. Ві-
тер західний, 5—10 ме-
трів за секунду. Темпе-
ратура вночі 3—9 тепла.

Фото Леоніда ПІЛІПЕНКО.

Чергова по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО.
Тел. 441-86-28

Точка зору

Едуард КОЗИН, виродини депутат СРСР, доцент кафедри економіки Сумського фізико-технологічного інституту, безпартійний.

ПЕРСОНАЛЬНИЙ АБО ДО НАРОДУ

НОТАТКИ НА ПОЛЯХ НОВОГО ЗАКОНУ

1. ЛЮДИНА І ВЛАСНІСТЬ

З нетерпінням гортає людина номер «Голосу України». І ось нарешті Закон про власність опубліковано.

Складно було порозуміти законопроект до сесійного за- у Верховної Ради і непростим шляхом закону від парла- ченню до народу.

Пригадується, скільки до- делось написати відповідей на зауваження, порівняльних аналізів, поданих законопро- ектив, різних пояснень, щоб довести демократизм іншій- ного закону, його сприма- ності на охорону інтересів кожного власника, його від- повідність сучасним умовам життя суспільства, обґрун- товність нетрадиційного на- укового мислення.

Надого запам'ятається, з ким плісненим ми, нау- коці з П. Яковим (доцент), з Ватаманюком та В. Плуром, захищали принципи Міні- стерства юстиції України, пере- нашівшись після цього на- казок на запропонований проєкт, у праоті обраної по- зиції.

Закон було прийнято 7 лю- того, однак постановою Вер- ховної Ради України про вве- дення в дію Закону «Про власність» заборався аж до 26 березня. За цим постано- вою закон набрав чинності з 15 квітня, хоча сам його текст було опубліковано тиж- нем пізніше. Як аломо, став- ся неординарний випадок: Верховна Рада за пропози- цією Міністерства юстиції пе- реголосувала окремі статті цюбно прийнятого закону.

Закон України «Про влас- ність» це, безперечно, крок уперед у регулюванні надзвичайно важливої сфери суспільних відносин, він ґрун- туються на концептуальній асиді, за якою власність є заборую свободи, засобом не аніжну, а напалки, засо- бом боротьби проти нього.

За даними незвичайним винятком, закон може бути здрієм чітності правової тер- мінології, логічної послідо- вості викладу. Добре слово можна сказати і щодо мови закону. Наказує лише, що при підготовці тексту до дру- ку замість проголошення народним депутатам термі- на «житловий» будинок знову повернули нас де терміна «житло».

Прикро, що у внаслідок структури закону в процесі прийняття і перегословуван- ня були викликані питання, що можуть не викликати подиву та критики. Та щоб обов'язувати когось у цьому, тре- ба знати історію прийняття даного закону.

Той, хто сідкав за робо- тою Верховної Ради, пам'я- тає, що першим проектом во- ду ст. 2 «Загальні поло- ження». За пропозицією на- родного депутата О. Мороза стаття була доповнена пунктом 3, у якому йдеться про зміст права власності громадян, і 4, у якому да- ються визначення різних форм власності: «Індивіду- альна (особиста, приватна трудова), колективна, дер- жавна, у тому з при- пункт 3 проекту, «Власність в Україні існує в різних фор- мах» — став відповідно пун- ктом 5 закону.

Питим іншим, як неужа-

ністю народних депутатів можна пояснити прийняття названих доповнень. Адже тут сформульовано конкретне питання про власність гро- мадян, тому до «Загальних положень» вона не має ніяко- го відношення. А пункт 4, у якому перераховані фор- ми власності, суперечить не- якісь статті в кінці закону, а пунктом 5 однієї і тієї ж статті. Як цього можна було не побачити?

Крім того, положення 4 пункту сформулює загарту систему форм власності, не передбачаючи поля в май- бутньому нових форм влас- ності. Більше того, у ньому згадуються вже існуючі сьогодні змішані форми влас- ності. Не узгоджується да- ний пункт і з нормами ціло- го III розділу, в якому від- повідальна власність не по- ліється на особисту та при- ватну трудову.

Тому пропозиція Міністер- ства юстиції України про пе- реголосовування статті 2 бу- ла слушною. Але сталося те, чого аломо було очікувати: пункти 3 та 4 залишилися у структурі статті.

Однією з найважливіших новел закону є визнання вла- стивості народу України окре- мою формою власності.

Термін «власність народу України» до цього був уже закріплений у Законі про економічну самостійність Укра- їни, але до переліку кон- кретних форм власності, що містяться у цьому законі, власність народу України вилучена не була. Отже, влас- ність народу України розгля- дається як окрема форма економічного проекту як своєрідний «правовий адемпел», фон, на якому існують різні фор- ми власності: приватна, ко- лективна, державна, тощо. Отже, про народ» наче не за- були, хоча і не дали йому ні- чого реального, що характе- ризувало б його правовий стан у цьому аспекті.

Нікто, звичайно, не хотів уже вкотре обґрунтовувати народ. Закон про економічну самостійність має інші соці- альні призначення, що і ста- ло ядром його правового асиду.

Формулювання у Консти- туції власності держави як загальнонародної, а також ідеологія теза про те, що за державою як влас- ником стоїть увесь народ, ні- чого доброго тому-таки наро- дові не принесе, крім пі- внейшої праці та умов про- живання, не гідних людини XX століття.

Якщо вимагало перегляду погляду на народ як влас- ника. У проєкті закону, по- даному в Комісію з питань економічного реформування, розглядали народним госпо- дарством, народом проголошува- валим власником землі, над, водного та повітряного простору, інших природних ресурсів.

Як не дивно, але головним противником цього інстру- менту Міністерство юстиції Укра- їни. «Чи розумієте ви, до яких непереподобуваних на- слідків це може призвести?» — дитали нас. Так, ми розу- міли, що як правова форма служливе ядром, спря- млене йдемо до того, щоб справити нового господаря зем-

лі, допоможе йому побути- ся державно-політичних струк- тур, що впровадять багатог- ладичні відносини його тіло і душу.

Чи могло Міністерство ю- стиції України, будучи плано- вою старої системи і зміню- вавшись якісно лише в найви- щому ешелі свого керівни- цтва, відрагувати інакше? Очевидно, ні. Тому і закони до співпраці і розвитку цієї ідеї залишилися неочитим.

Опояслює проти цього і окремі науковці: «Цього не- ма в РРФСР, нема ніде: дер- жави представляє народ і де від імені народу як власни- ка; не можна розпадатися про- тивостоям між народом та дер- жавою».

Так складався законопро- ект, у якому вершин- ною наукової думки вважа- лось те, що вироблює на- уковий Москви. Воно від- повідно закріплювалося в за- дальносоціальному законода- встві і автоматично переноси- лось в нормативні акти со- зисних республік. Ця обста- вина не могла не гальмувати розвитку республіканської правової науки, оскільки чи- мого слухних ідей та про- позицій віднімалося за принци- пом цього нема в РРФСР.

Настав час відмовитися від фетишизації наукової цін- ності законодавчих актів, що розробляються за межами України, і починати пошуки «Вашингтона з новим і пра- ведним законом» на своїй землі.

Незважаючи на всілякі пере- шодки, ідеї власності народу України як окремої форми власності набула за- конодавчого визнання та за- кріплення. У законі чітко сформульовано правовий ме-

ханізм здійснення народами України свого виключного права власності на землю та інші природні ресурси.

НАРОД МАЄ ПРАВО...

Народ як власник має пра- во шляхом референдуму ви- рішувати питання про пра- вовий статус природних об- єктів, їх використання та охор- ону. Він може здійснювати свої права аласника і через Верховну Раду, місцеві Ради народних депутатів. Закон надає кожному громадянину, трудовим колективам, громадським організаціям, ор- ганам територіального громад- ського самоврядування право брати участь у розгляді Ра- дами народних депутатів пи- тання, пов'язані з викорис- танням та охороною природ- них ресурсів, і амагати від інших громадян та організа- цій додержання прав на при- родоохорунування і екологіч- ної безпеки, а також вимага- ти наладдити заборони на діяльність підприємств, орга- нізацій, громадян, що завда- ють шкоди навколишньому середовищу.

Кожен громадянин як час- това народу має право ко- ристуватися природними ре- сурсами для задоволення власних потреб. Відносно до кожного з нас закон покла- дає обов'язок зважно охоро- няти землю та інші природні ресурси, сприяти їх віднов- ленню як першочисним сво- буття і буття суспільства.

Отже, закон затвердив ре- альний статус народу Укра- їни як власника. Кожен має бути свідомим того, що сту- пає по своїй землі як влас- ник. Що це земля не дер- жавна, а народна. Як тільки а своїм, примножені працюю по- передніх поколінь. Упевнені, якщо такі правові норми бу-

ли раніше та існують мо- жливості їх реалізації, не ста- лося б чорнобильної тра- гедії, не була б сплюндоро- ва наша, колись така наїву- ча і родюча, земля.

Оскільки постаєло на карту саме існування украї- нців як нації, заважити на те, що такого положення нема ніде в світі, ми не можемо. А щодо тези про єдність на- роду і держави, то хай про- те говорять у Австрії чи Фінляндії. Для українців держава радянська виявля- ся лихом макухом, і нема потреби ще раз перечисляти її жертви, що їх ця держава нінула на вітар своїх, на словах гуманістичних, ідей.

Тому, як автор цієї права власності народу як окремої форми власності та механі- му реалізації цього права на- лежить додержати права на природні ресурси, а про- наука, мислячи люд Укра- їни не віднімати відразу цю ідею, як хвилю чи пара- доксальну, а спокійно обмір- кувати її і зв'язати спільно з її реалізацією.

Кодн наша Україна стане воїнству демократичною, су- веренною, для якої людина буде насправді найвищою цінністю, можливо, потреба у розмежуванні власності на- роду і держави відпаде. На сьогоднішньому етапі ши- нисті такої правової кон- струкції виділяється менш оче- видною.

Права народу України як власника мають бути закріп- лені в новій Конституції Укра- їни.

(Люд буде)

Зорислава РОМОВСЬКА,
доктор економічних
наук.
Львів.

зміцнення і повне використання літвого потенціалу ООН, відновлення його організаційних структур.

Враховуючи подію останнього часу, виникає потреба розглянути на сесії питання про створення ефективного механізму оперативного реагування на акти агресії та загрози міжнародному миру і безпеці, в тому числі й застосування примусових дій та воєнної сили. Разом з тим розглядається питання і в проєкції міжнародних конфліктів, що вимагає розроб

про вдосконалення всеохоплюючої багатовимірної структури безпеки і заборони зброї зменшуваних рівнів воєнних потенціалів.

Ось чому особливо важливі антигінгачівські ООН і процес розробки, яким не обійшло охопити всі види озброєння і всі регіони світу. Кожен раз має бути зроблений адекватний висновок з зміцнення міжнародної безпеки, шляхом розроблення на достояння і багатосторонніх засадах.

Останнім часом тут мав

У дипломатичних колах

НОВИЙ МІЖНАРОДНИЙ ПОРЯДОК

ки і виконати заходів превентивного характеру. У цьому зв'язку важливою значення набувають регіональні структури безпеки та їх взаємодія в ООН. Як свідчить досвід Європи, це сприятиме поліпшенню ситуації в глобальному масштабі.

Нині загальноприйнятими стає усвідомлення тієї істини, що дотримання основних гуманітарних норм має таке ж основоположне для міжнародного правопорядку значення, як і дотримання принципу невтручання. Саме тому в Декларції про державний суверенітет України Верховна Рада проголосила пріоритет загальнолюдських цінностей над класовими, загально-визнаних норм міжнародного права над нормами внутрішнього законодавства. Саме тому ми підтримуємо своє прагнення створити справді демократичне суспільство, в якому всебічно забезпечуватимуться права і свободи людини.

Сесія, що відкривається, допоможе об'єднати зусилля у вирішенні гострих соціальних проблем. Спілкування перед людством: ввести в дію міжнародні стандарти поліпшення статусу жінки, літніх, інвалідів, національних меншин, удосконалити боротьбу з наркотиками та злочинністю, забезпечити порушення пакту проклятих, Співпраця з інших пріоритетів ООН співзвучний завданням демократизації нашого суспільства.

Будуванням ліксно нового, справедливого, демократичного і цивілізованого світу стає реальним за спільної турботи всіх держав

місце значний прогрес, який відкриває нам масштабні перспективи. Рішенням, прийнятим на сесії, розпочинається процес розробки міжнародних норм, що будуть регулювати зброю середньої і меншої дальності, укладення Договору між нами про 30-відсоткове скорочення стратегічних наступальних озброєнь знаменує початок реального джерела розробки. Завершується робота над Міжнародною конвенцією про заборону і повне знищення хімічної зброї. Достигнуто домовленості про скорочення в Європі звичайних озброєнь і збройних сил. Все це свідчить на користь.

Минулого року Верховна Рада України проголосила про наш намір стати в майбутньому постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках, і дотримуватись трьох ядерних принципів: не приймає, не виробляє і не набуває ядерної зброї. Отже, наша позиція при розгляді відповідних питань в ООН виражається чітко: ми докладаємо зусиль до виконання принципів Декларації про державний суверенітет.

Нині на тлі дезинтеграційних процесів у колишньому Союзі РСР загрожує в урядових колах виникнення багатьох ірраціональних викликів нещодавно майбутнього радянської ядерної зброї: чи не дозволить існування ядерних держав з проголошеною незалежністю України? А саме на її території, як і на території Росії та Казахстану, є таке озброєння. Гадаю, чіткі запитання представників України в стінах ООН і незалежні відповіді кроні повно

межами Організації в напрямку незалежності України статусу держави, що не володіє ядерною зброєю, і приєднання у ці якості до Договору про нерозповсюдження такої зброї мають довести світові громадяни, що Україна не має амбіцій зміцнити свою безпеку за рахунок безпеки інших держав, а будувати її на мирних засадах.

Для наслідків України, які посилювалися після ліквідації чорнобильської біди, особливо гостро стоїть питання про повну заборону всіх ядерних виробництв. У цьому зв'язку важливою значення набувають співпраця, в першу чергу ООН, позитивно справляюся з викликами, що виникають на чорнобильському напрямку та висловлюють готовність спільно вирішувати проблеми, що виникають. Про це свідчить, зокрема, одностайно схвалена 45-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН резолюція «Про міжнародне співробітництво в справі пом'якшення та подолання наслідків аварії на ЧАЕС», а також обговорення питання про Чорнобиль на сесії Економічної і Соціальної Рада ООН, яка відбулася у липні цього року.

У результаті вжитих в ООН заходів, під керівництвом генерального секретаря ООН, а також координатора на чорнобильському напрямку М. Енрі розпочато формування системи міжнародного співробітництва по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Ця система активно включилася в ООН, її спелування, держава-членів ООН, урядові та громадські організації, науковці і ділові кола, окремі особи з різних країн.

20 вересня цього року відбулася Конференція ООН по оголошеному висвіку в Чорнобиль. Участь у конференції взяли представники всіх країн-членів ООН і свідчення загальної стурбованості ситуацією, яка склалася, та підтримання всесвітньої солідарності з народами України, Білорусії і Росії у вирішенні проблем чорнобильської катастрофи.

20 вересня цього року відбулася Конференція ООН по оголошеному висвіку в Чорнобиль. Участь у конференції взяли представники всіх країн-членів ООН і свідчення загальної стурбованості ситуацією, яка склалася, та підтримання всесвітньої солідарності з народами України, Білорусії і Росії у вирішенні проблем чорнобильської катастрофи.

Значну увагу поточна сесія Генасамблеї приділятиме економічній і соціальній міжнародній безпеці. На жаль, розвиток світових економічних зв'язків не вистачає на сьогоднішні світові реалії.

Вирішення багатьох гострих проблем міжнародних економічних зв'язків вимагає якісного зрушення у наслідок співробітництва між державами, пристосування до нових світових реалій. Прийняття парламентом України Закону про економічну самостійність України, включення України в міжнародне життя економічно і політично, економічно, інтелектуально і культурно, у потенціалі. В цьому плані ми надаємо важливого значення встановленню і розширенню співробітництва з імпортерами економічними і торговельними відносинами з наслідок європейських суспільств, тін і з усіма іншими країнами, які готові до цього.

Ми розраховуємо на підтримку України членами ООН і всіма державами світу, зокрема, що розташована у центрі Європи і як історично, так і в культурному, інтелектуальному і культурному потенціалі. В цьому плані ми надаємо важливого значення встановленню і розширенню співробітництва з імпортерами економічними і торговельними відносинами з наслідок європейських суспільств, тін і з усіма іншими країнами, які готові до цього.

Сесія Генеральної Асамблеї також укладе угоди міжнародного співробітництва з імпортерами економічними і торговельними відносинами з наслідок європейських суспільств, тін і з усіма іншими країнами, які готові до цього.

Постоворганізаційна перспектива ООН — в національно-державних інтересах держав, особливо в інтересах українського народу з огляду на історичну роль цього року історичного Акта проголошення незалежності України. А оновлена ООН збереже свою роль в Україні — може і повинна відіграти значну роль в утвердженні кінцевого, міцного зв'язку між нами і нових відносин між державами на засадах поваги до людини та співробітництва між державами.

Анатолій ЗЛЕНКО, міністр закордонних справ України.

Наш прес-клуб

ОЧИНА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

Росія менше, ніж інші республіки, зацікавлена у збереженні єдиного ринку. Тільки 15 відсотків продукції, що вона виробляє, реалізується в інших республіках, причому головним чином за рахунок ринку. Тому Росія з Україною практично відкидає решту країн на узбіччя.

«Сенді стар» (ПАР).

Сюсюний договір, який передбачає підписати 20 вересня, нині перетворює на макулатуру. Сюсюний республіки хочуть самостійності. Як наслідок держави вони принесли самі значущі форми участі в майбутньому об'єднанні. Тоді ніхто не в змозі сказати, чи була чи не була конфедерація, чи співробітництво типу Бри

танської співдружності, чи тім чи економічне співробітництво? «Новс Дойчланд» (ФРН).

По французькому телебаченню було показано виступ Голови Верховної Ради України Л. Кравчука перед ветеранами першої і другої світової війни. Як зазначалося, люди, які проливали кров через зброю, проливали кров не тільки зброєю, а й розумом перші, за злочин якої вони проливали кров за баченням, і чому розуміється СРСР, який вбив невинуватих, але крах КПРС триває. Заборонили діяльність на території республіки, як організації КПРС, український парламент лішов далі союзного, який обмежує тім чи тимчасовим припиненням.

«ЕФ-І» (Франція).

Друга з важливості в Союзі республіки. Ми не можемо, дедалі більше віддаляється від Михайла Горбачова. Як тепер будуть відносини цієї республіки з центром? Чи не до революції 1917 року, чи не після неї?

Дебати з приводу зв'язку парламенту України про невизнання розриву з колишнім радянським урядом, Незалежність не може, що рухали імперію, комуністичне ідеологія разом з її атрибутами, республіка провела у руху... Місцеві націоналісти, мачи трудяться з набором нових аргументів у ставленні до Росії, Москви, колишнього союзу, вже не спрямовують, розглядають етнічності істерію. Найбільше погорля під цей обстріл російський лідер Б. Єльцин, якого вони називають нашим царем, а Росію — другою імперією. Чи не знадобиться їм якийсь новий союз, чи не незалежність, не цей раз від Єльцина? «СІ-ем-е» (США).

ФЕМІДА ЗАПІНЯЄТЬСЯ

Болгарські власті офіційно визнали відповідальність за вбивство відомого болгарського дисидента Г. Маркова, яке сталося 13 року минулого року. Як визначили міністри внутрішніх справ країни було зроблено ліши численних прокуратури. Союз був жодної прокуратури, що вбивство в Болгарії у Великобританії вилосил упевненість у тому, що І. Міжкова буде притягнуто до відповідальності за вбивство про цей злодія.

ВАРІСТЬ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН

Уряд Ліалі офіційно вибачився перед Великобританією за вбивство співробітника поліції Великобританії, вчинене сім років тому під час демонстрації в Лондоні перед лівійським представництвом, і направив чек на чергову мільйон фунтів

переплати для виплат родинному колу вбитого, а також під час виконання службових обов'язків. Протягом британський уряд повідомив, що для встановлення дисципліни між військами з Лівії потрібно, крім того, і сприяв у притягненні до відповідальності вбивці жінки.

ЯК ПОЗБУВАЮТЬСЯ ЖІНКИ

36-річний мешканець Белфорта (Франція) вбив свою дружину, підлітку й у співзв'язку з вимом найкращого спроби чом під час демонстрації, підписав записку, в якій повідомив, що його 50-річна жінка недовіряла. Неспівставно не була мертвою вже кілька годин. Розтин засвідчує наявність на шийному тілі жерти. Тоді він пояснив, що дружина, маючи переплетується сприт з вином, прокинувшись серед ночі. Але потім зізнався, що дав їй зілля з метою «відвинути» від життя.

НА БАРИКАДАХ

Ці хлопчаків мешкають на тихій вулиці поблизу Будинку Рад російського парламенту. Всю, що відбувалося там у дні серпня-жовтня, не тільки діти, а й дорослі, барикади — це їх життя. І лише сьогодні троє із «новинішніх» хлопців розмірковують, подумки проливаючи сльозами-сльозинками і мовчки на думці свій «варіант» реалізації протиналої системи, ніж новини врахувати і те, що ці хлопці — діти барикад, діти демократії. Тіні старіх братів-студентів переманили снів з протесту на несомисливий ностальгичний, щоб переманити швидко тинками. Тіні ж брати стояли по той бік ліній розподілу у формі військ Радянської Армії. Стріляти чи не стріляти у народ — ось про що йшлося.

Похорон жертв перевороту, здебільше, лише на мить заспокоює спокій. Російський національний прапор, піднятий заарештованим над збудованим містом, взяв на своє крило надії і сподівання на краще життя простого російського народу. Але ось знову нирок площа. Демократичні перемогли, отримавши у спадок всі — одну мотузяну сукні і всіх судили на ній. Що робити? Вона мінливі? Вона зламана?

Треба жити. Заради свободи, правди і цих хлопчаків з тихою вулицею поблизу Білого дому.

Леонід САМОЛЕНКО.

Фото автора.

Спочатку, пам'ятаєте, була Декларація про суверенітет України. Такий собі це неспівісний, обережний, але досить впевнений крок вперед до повної незалежності. Було це трохи більше року тому. Потім була перша річниця проголошення Верховною Радою УРСР Декларації про суверенітет. І майже повсюдно в республіці, окрім деяких регіонів, було зазначено українське національне свято.

А за Декларацією Верховна Рада УРСР зробила наступний бажаний, доволі очікуваний і достатньо відважний крок — 24 серпня проголосила незалежність України та створення самостійної української держави — України.

Відумки на цю подію надзвичайно історичної ваги в очі астрів, що відразу наїшли до редакції.

ПРОГОЛОСИТИ — ЦЕ НЕ ПОБУДУВАТИ

І ВАЛЮТУ, І ПОДАТКИ І ЙНШЕ

«Вітано з проголошенням незалежності України! Пропонуємо додаток до заходів по становленню незалежності: впровадити власну валюту; зміцнити імідж і дипломатичну службу;

друкувати власні поштові марки; збільшити податки для позакордонських гастролерів, які, вводячи до України своїми концертами, різними сенсациями, проповідями, ігнорують ішеу державну мову.

Б. ГОЛОВКО.

Запоріжжя».

ДВА ВАЖЛИВІ МОМЕНТИ

«Як і мільйони українців, я дуже радий, що наразі проголошено повну незалежність України. Впевнений, що від проголошення до фактичної реалізації повної незалежності пройде не більше, від одного року. У цьому зв'язку хочу зазначити увагу на такі два моменти.

Перший. У засобах масової інформації і приватних розмовах часто лунає, що Київська історія ми маємо свою державу, мовляв, ніколи не було української держави. Дивно, не знаю, чи так заклопотані більшовицькою пропагандою, що забули про століття існування нашої держави! Коли ж ми усвідомимо, що Київська Русь — це і була наша українська держава в середні віки. А в 1917—1919 роках збіли ми не мали УНР з національною армією, гіршим, державною символікою? Україна тоді була визнана десятками країн. Ці немоментальні звали» про вічну бездержавність усього народу шодять побудови нешої української держави на сучасному етапі.

Другий момент. Нані керівники Центру та Росії, зарубіжні радіостанції вивислюють побоювання, що в республіці, які члорорганізації, які впадають урядові на націонал-комуністичну диктатуру. Небезпека цього дійсно значна.

Р. ЧЕРНИГА.

МИ ПОВИННИ ВІДЧУТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

«Хочу звернутися до Верховної Ради і Уряду України з деякими міркуваннями щодо проголошення незалежності України та наступного референдуму з цього приводу.

Мимка «йфорія перших днів і мінусові пристрасті, і перед поданням поставте суто прагматичне питання: а що ми з цього матимемо, чи поціпітяться наше життя порівняно з життям у Союзі? Чи на всьукраїнській сцені ми тапер "білуса сплятимемо наших пісень, та вквітатимемо голками". Тоді для чого виходити з Союзу?

За ці три місяці, що пишся до референдуму, український народ повинен відчувати планувати про себе з Бому Уряду України. Тоді можна впевнено прогнозувати результати референдуму. Якщо уряд узяв на себе, скільки, всі витрати на скідаючи для шкочерів, то кожна сім'я з двома руками проголосує Б з неможливістю. Але де вистити на це гроші? За чий рахунок це зробили? Передумайте за рахунок скорочення збройних сил, які державні витрати на Україну і які Верховна Рада України прийняла під свою юрисдикцію. Справді, навіщо нам така величезна армія? Чисельність українських збройних сил повинна відповідати, як інші країни пишуть і кинути, розумний відсоток.

Можна навести ще напрями підвищення довіри народу до керівництва України. Наприклад, скажіть Б урядові, що поубуватися про монополію подей, які одержують? Одночасно з зручанням सदочетів про одержання двохтих гарантії зобов'язання уряду, що через 3 — 5 років вони одержать ордер на квартиру, або сім'ї, де вони живуть, полішать житлові умови.

Та ще чимало що можна зробити, але це раз неможливо, це треба зробити за час, що закінчиться до референдуму.

О. КУРГАН.

Харків».

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПОСТАРОВАТИ ЗАГОВОРИТИ

«У боротьбі проти незалежності України будуть поспішати націонал-комуністичні референти. Хотів би звернути увагу читачів на те, що юридична політика, філологічна алогічність то є білетени і с складовою частинною ідеологією державного парвоту. Наприклад, як створювали Декларації про суверенітет, як так не подобалося центрої. Ось протн неї і було направлено референдум. Історія підготовки і проведення загалом засвідчили, що дость очевидно.

Я. РИСЦІ, кандидат історичних наук. Дніпропетровськ».

«Шановні, народні депутати України!»

24 серпня ви наразі прийняли рішення, що зазначають нову історію України. На решті історії кілька століть наліченню рідної землі, хоченду і нечуваного гоніння на український народ, який вєсь час змушувався у вигадані пізми за бажання мати свою культуру, пісні, звичаї, за свої незбориме прагнення до єності і рівності з усіма народами світу. Цей народ від 24 серпня став вільним, своїми кістками здобув право на власну державність.

У цю мить істини, безсумнівно, в дузах людей паує радість і надія. Широї я відверто вони їх заслужили за свої страждання і муки.

Але я хотів би звернутися зараз до народних обранців з застереженнями від «йфорії». «Ах, та... — це лише початок великого шляху державотворення. Ція важливі мети мають сплутувати відтепер ані наш зусилля, наше єднання, навагою мети української державності, в ім'я її тепар має бути праця кожного, хто живе на українській землі, на росляніна, на подорожника, гаюєшу і грека. Це повинно стати порядком для всіх людей, хто пород за українцями докладає своїх поту і крок, щоб наша земля стала гостинним домом. Ні на крок не відступайте від обраної мети. Україна має бути рівною серед рівних у світі, а не відібно серед бідних у Союзі. Буде багато перепон, якот надулимне питання про кордони з Росією. Не відступайте, не скляйтеся, не зраджуйте святій меті. Кинути, дорогу долє тей, хто йде. То ж не звертайте з обраного шляху!

Ю. КОЛОМІЄЦЬ.

Сепище Барського району Київської області».

Також би думки ще один наш дописувач:

«Хочеться побачити наші Верховні Раді побільше рішучістю в боротьбі за незалежну ішеу України

П. НОР

Краматорськ Донецької області».

І останній акт. У ньому незалежні проголозили:

«Після прийняття Акта про незалежність України її Верховна Рада визнає чинними

повноваження депутатів Рад усіх рівнів і повноваження керівників органів, обраних ще за попереднього статусу України як Радянської Соціалістичної Республіки. В умовах унітарної держави можливості депутатів були зовсім ішими порівняно із статусом депутатів незалежної держави. Тому мені здається зовсім очевидною необхідність для обранців і урядовців усіх рівнів прийняти присягу на вірність народові і державі України. Цієї акції необхідно виконати в урочистій обстановці з трансляцією в всю країну, в найкращіх строків. Обласні, міські, районні й сепицькі Ради мають принасти такої присяги слухом за Верховною Радою на загальному зборі на центральних площах. Збори Б оціпляють з проголошення Акта про незалежність України, а потім народні депутати України приймають присягу під текстом присяги, проголошуючи, скільки, такі слова: «Клянуся і покладаю руку на Біблію та Акт про незалежність України.

Така процедура допоможе б народові і його обранцям, керівникам краще усвідомити відповідальність, яку вони беруть на себе у зв'язку з проголошенням незалежності України.

О. ЛУКАШ.

Київ».

Що ж, шановні читачі, оцініть проголозию О. Лунаша і висловіте свої міркування. Надіслати я багатьох інших листів свідчать — суспільний барометр понаує ми підтримуємо постановою Верховної Ради Української РСР [так тоді було ще називалося] «Про проголошення незалежності України», скелення пован самостійної української держави — України.

Сторикую підготував Ядін ГАЛЧЕНКО, редактор відділу лівств і соціологічної інформації.

ТЕРЕШКО надішлала телеграму з Червонограда Львівської області:

«Кіа, редакції газети «Голос України».

Ми сповніли шеста, бо нам випала доля побачити Україну «алежкою. Дорогою ціною діалася воля Вітчизні на її вартісному шляху. Надто багато могли борити за свободу. Свєзз герцою і віче ім па-м'ята! Будемо гідним їх д-м'ятаєм, що відстоїть незалежність і відгородити Україну — наш синісакський обов'язок.

Профспілкового комітету шати «Великомістський».

Ось ша два короткі схв-лені листи.

«Повністю підтримуюмо рішення Верховної Ради України про повну незалежність України

Шість повнолітніх члєнів сім'ї Бєбич.

«Мукчава Закарпатської області».

«На Україні — свято, велика радість народу Незалежності нашої України чекали дуже довго. Народній мрія збулася. У деяких колах це викликає розгубленість. Звичайно, втрачати тає багаста гроє, але ж скільки може терпіти несправедливості, пригночення наш народ. Як Верховна Рада нашої країни буде вірною, до кінця. Люди підтримують.

О. ГАЛАЙДА.

Херсон».

У наступних листах, ооріа щирої радості — пропозиції щодо реалізації Акта про незалежність, міркування про складність, як будуть на шляху становлення держави України.

ДИВІЗІЯ КДБ ГОТОВА СЛУЖИТИ В УКРАЇНСЬКІЙ ГВАРДІЇ

На грім серця ясного неба прозвучала зава командувача і особового складу 49-ї моторизованої дивізії КДБ, «командировака під Харківом у військовому містечку Ізяславській дивізії особливого призначення виглядає оточеність у повсюдну склад — від команди до кухаря осередку перейти під армійським Верховної Раді України і стати підрозділом національної гвардії суверенної держави. До такого остаточного рішення голова дивізії полковник Олександр Бугаєв і його підлеглі прийшли після того, як новий шеф КДБ Ващенко видав наказ про розформування спеціальних військ цього відомства. У розмові з журналістами «Голосу України» Бугаєв заявив, що він, хоч росіянин і служить на території України тільки пер

Україна єдина, неподільна

ший рік, а особовий склад авіаційної дивізії лише національний, однак всі вони вирішили перейти під юрисдикцію українського парламенту і увійти до складу національної гвардії України, якщо така буде створена.

Дивізії не мала абсолютного ніякого відношення до спроби здійснення військової перевороту в Україні. Навесні солдат, жовде офіцер не заплямував своєї честі в триколірній дріт пачку. Та, незважаючи на це, підписав наказ про розформування, що на практиці означає припинення існування дивізії, позбавлення офіцерів, прапорщиків та

Іхній сімей права не тільки на працю, але й на нормальне життя. Після того, що відбулося в Україні, з яких я колишнього голови КДБ, ми, по суті, залишилися поза законом, — сказав командир. Невже в черговий раз за політичні зваблених військ елементів влади будуть розпалюватися ради військовослужбовців, багато з яких пройшли Афганістан, Чорнобиль. Віддай службові Вітчизні багато років? Невже справляти демократія не може мирно співіснувати з елементарною справедливістю?

Мотористки вимагають зберегти їхнє звання і підпорядкувати його Верховній Раді України.

Микола КОСІН,
азійський кореспондент
«Голосу України».
Харків.

ЧИ ПОЧУЮТЬ ГЕНЕРАЛИ, ЯК ГОРЛАЄ МАЙОР

«Діти України належать Україні», писали співголови Організації солдатових матерів України Людмила Трушманова у своїх газеті. Ніхто ніх не має права розпоряджатися їхніми життями. Причому свій голос. Пишу вам свого листа і вже ні в що не вірю. Зарплата до якого райвідділу — у підполковника Акімів він завірив на мене і нудить по-ваше, навіть не погодившись по-ваше. Писала до обласного військового — марно. Командуючому Київському військовим округом — ти сама. Троє моїх синів уже вступили в армію. Навесні цього року виконувалися всіма дитини — Валентину. Ми навіть не підозрювали, який він нездоровий. Я виспала з військово-матері: справу з нього випроектувала гриба з деформованою грудною клічкою. І ще він контррозвідний картці призначив румно кіртуру Кірово-

Резонанс

градської обласної призовної комісії поставивши штамп «загорований».

Крім того, у Валентина поганій зір. Окуляти обласної комісії відправили сини на обстеження до обласної лікарні. Там він проліжув шість днів. Дали йому акт і якус записку. Але оту записку майор Воронев не хотів підписати. А оту записку до окуліста призовної комісії лікарка сказала, щоб узяв окуляри і тоді приїздив. Але, у контррозвідній картці з'явився запис «година».

Як же можна послати в армію, та ще й до бабугат, такого хворого хлопця?

А нечеловіки відділення нашого райвійськомату майор Воронев разом із військоматом Акімівна, проректором Шапченко пограбують заарештовувати синів і кинути за ґрати.

Поскережлив до військово-

го округу. Викликали у Кіровоград. А там інший майор почав мене соромити.

В одній з газет прочитала статтю «Служити Богові, а не міну оборони», діє слово про віруючих, яких кинули до військ, на діло не спускають. Та комісія ООН з прав людини втруталася, і клопіти виплинули. Віце і я привчувалися, як «заарештовували» на туди листа, «заарештовували» у вісім, ані старший син знайшов мене «Голос України», і в армії після спочатку заарештовували, командуючому Київському військовому округом, що «допоміг», і тепер такого нездорового сини синочку забирають у військомат. А нам — команди ми чекати страшних зазірок!

Я прошу вас, допоможіть мені врятувати мою дитину.

Надія МОСТОВА.

Командир військового округу:

Підписав листа надіслав чимало на адресу співголови Організації солдатових матерів України Л. Трушманову, з яким ані ніколи співпрацювати. Хоча ця організація — громадська, та вона затепає на рік тому, що всіла доступні методи боротьби за створення Збройних Сил України та наведення порядку в справі призову і продовження військової служби.

Відбувся з'їзд ОСМУ в Запоріжжі восени минулого року, саме його вимоги стали тією рушійною силою, що спонукали Верховну Раду, і потім і Кабінет міністрів УРСР прийняти відповідні постанови про продовження військової служби громадянами України. І ось уже Микола Міністерство оборони України. Потім однієї сім'ї він заарештував синів ОСМУ (до репр., такої дії військовий структура не має бачити) на мітингі послав до мене — міністр оборони. Справа на цьому знову виграє. Приймаючи, буде кому грамоти. І я справді розгадував неконфліктну ситуацію, про одну з яких і дідусь у листі Надії Мостової.

Олександр МИХАЙЛЮТА,
азійський кореспондент
«Голосу України».
Запоріжжя.

Фото
Олександра ГЛЯДЕЦЬОВА.

ПОЧИНІ ДО ЗАСНУВАННЯ

«Січ» на Поліку для адвоката Кирило Трильовського (1864—1942). Він, як відомий публіцист, діяч радикальної партії та редактор її «Холмської прадли», «Зоря», «Отчизна», «Січові вісти», «Запоріжжя», заснував 5 травня 1900 року в селі Завалі Святославського повіту перше спортивно-пожежне товариство «Січ». До першої світової війни такі товариства існували майже в кожному селі. В містах заступалися «Союдами». Вони займалися пробудженням національної свідомості, виступали проти австрійської імперії, що переважно селилася з поляків. Товариства вели боротьбу в передмістях, наприклад до Львівського крайового сейму 1903, 1913 року, а також за український університет у Львові. Вони домагалися викладання в усіх українських школах рідною мовою та званням її в державних установах.

Австрійська адміністрація переслідувала діяльність «Січ», а найбільш діяльних організаторів, зокрема К. Трильовського, Ю. Соломичука, неодноразово заарештовувала.

Українські політичні діячі, поборники всієї перешоїдності властей, створили в березні 1913 року в Львові військово-пожежне товариство «Січові стрільці». До початку війни таких товариств налічувалося 96. Вони брали активну участь у шевченківських конлях. З їхньої ініціативи було відкрито, наприклад, перші наші «Січівські» в Україні військово-пожежні села: Воїничеві, Надів, Миклушівці, Валівці та інших.

Спортивні і військові «Січівці» з нагоди 100-річчя від дня народження Т. Шевченка 28 березня 1914 року взяли участь у багатотисячному поході. Це був їхній перший прихід до військ. «Січівські» молоді до збройної боротьби, щоб при нагоді ввійшли в ряди української армії, згідно з задоволенням Австро-Угорщини робити «торм му народів» — царську Росію і вивозити Наддніпрянську Україну з багатовікової царської неволі.

Тому, коли почалася перша світова війна, створили українські націоналістичні Головна Українська Рада у Львові 3 серпня 1914 року

Петро АРСЕНІЙ

Військова історія

СТРІЛЬЦІ

давала мніфест, який закликав підтримати Австрію в її боротьбі з Росією, бо, мовляв, перемога над царським деспотизмом принесе українцям визволення.

У мніфесті писалося: «Теперішня ханія князя укрїнський народ стати одностайно проти царської імперії при тієї державі, в якій українське національне життя знайшло свободу розвитку. Перемога австро-угорської монархії буде нашою перемогою. І чим більше буде поразка Росії, тим швидше вийде година визволення України. Нехай українське громадянство віддасть всі свої матеріали і моральні сили на те, щоб історично знову вийшла Україна з-під чужого ярма. Нехай на рунах царської імперії ляже сонце вільної України!»

Одразу ж з наддніпрянських політичних емігрантів було створено Союз Визволення України, який хотів використати війну для зростання самостійності Наддніпрянщини. У 1915 році об'єднані організації утворили Загальну Українську Раду. Вона, на 12 травня цього ж року ухвалила свою декларацію, визначаючи за мету повоювати вільної самостійної Української держави.

Українські визвольні змагання не були витирієсними, а антисамодержавними, «російська суспільність» угадувала денациалістичного зараховувалася до пригноблених. Головна Українська Рада закликала всіх українських коштах згодом стівати в ряди українських цювних стрільців (ВСС). «Нехай же через все ірйй історична наша політика нехай прирване до бою всіх і тисячі нехай стануть в ряди українських січових стрільців».

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

САНЧАСТЬ

УЖИТИ ДІЇ

права не тільки на
але й на нормальне
Після того, що відбу-
Україні, з вини й ко-
голови КДБ, ми, по-
маємося поза зако-
казав комдив. Невже
ний раз за політичні
вищих ешелонів
дуть розплачуватися
військовослужбовці,
яких пройшли Афга-
риобилі, віддали
Вітчизні багато ро-
може справжня демо-
може мирно співіс-
елементарною спра-
?

вимагають
не з'єднання і під-
його Верховний

Микола КОСИН,
кореспондент
України.

РАЛИ, ЮР

Викликали у Кірово-
там інший майор по-
соромити.
з газет прочитала
«Служити Богові, а не
оборони», де йшлося
жних, яких кинули до
відмову від служ-
місія ООН з прав
втрутилася, і клопці
Бже і я приготува-
листа, бо зневірився
але старший син
мені «Голос України»,
спочатку звер-
нас. Ще хочу «по-
командуючому Ки-
військовим округом,
«Голос», і тепер такого
ого сина силовіці за-
у військо. А нам —
ні чекати страшних

вас, допоможіть
уважати мою дитину.

Надія МОСТОВА.

нашого власного

кореспондент:

листі надходить

на адресу співголови

лі солдатських мате-

Л. Труханової, з

якої випало співпрацю-

ця організація —

та вона заявила

тому, що всіма доступ-

методами боротиметься

Збройних Сил Ук-

наведення порядку

в армію і прохання

служби юнаками.

З'їзд ОСМУ в Запо-

вони минулого року,

ого змогли стати тією

силою, що спонука-

го Раді, а потім і

міністра УРСР при-

довідні постанови про

військової служ-

Україні.

маємо Міністерство

України. Логіка під-

би запросити спів-

ОСМУ (до речі, такої ді-

структури немає бі-

на шатні посади до

ства. У Фінляндії он-

— міністр оборони.

від цього лише вигра-

є, буде кому грамо-

справедливо розглядати

ситуації, про одну

Адеться у листі Надії

Олександр

МИХАЙЛЮТА,

кореспондент

України.

Фоток

Олександра ГЛЯДЕЛОВА.

ПОЧИН до заснування «Січей» на Понутті дав адвокат Кирило Трільовський (1864—1942). Він, як відомий публіцист, діяч радикальної партії та редактор її коломийських видань «Хлопська правда», «Зоря», «Отаман», «Січові вісті», «Запорожець», засновує 5 травня 1900 року в селі Завалля Снятинського повіту перше спортивно-пожежне товариство «Січ». До першої світової війни такі товариства існували майже в кожному селі. В містах засновувалися «Соколи». Вони займалися пробудженням національної свідомості, виступали проти австрійської адміністрації, що переважно складалася з поляків. Товариства вели боротьбу в передвиборчій кампанії до Львівського крайового сейму 1908, 1913 років, а також за український університет у Львові. Вони домагалися викладання в усіх українських школах рідною мовою та вживання її в державних установах.

Австрійська адміністрація переслідувала діяльність «Січей», а найбільш діяльних організаторів, зокрема К. Трільовського, Ю. Соломійчука, неодноразово заарештовувала.

Українські політичні діячі, поборовши всілякі перешкоди властей, створили в березні 1913 року у Львові військово-товариство «Січові стрільці». До початку війни таких товариств налічувалося 96. Вони брали активну участь у шевченківських ювілеях. З їхньої ініціативи було відкрито, наприклад, перші пам'ятники Т. Шевченку в галицьких селах Товчице, Надів, Микуніці, Балиніці та інших.

Спортивні і військові «Січі» з нагоди 100-річчя від дня народження Т. Шевченка 28 червня 1914 року взяли участь у багатотисячному поході. Це був їхній перший прилюдний виступ. «Січі» прагнули підготувати українську молодь до збройної боротьби, щоб при нагоді визволитися з-під польського гніту, а за допомогою Австро-Угорщини розбити «тюрму народів» — царську Росію і визволити Наддніпрянську Україну з багатовікової царської неволі.

Тому, коли почалася перша світова війна, створена всіма українськими партіями Головна Українська Рада у Львові 3 серпня 1914 року

Петро АРСЕНИЧ

Військова історія

ВИСТУПАЛИ СТРІЛЬЦІ СІЧОВІ...

видала маніфест, який закликав підтримати Австрію в її боротьбі з Росією, бо, мовляв, перемога над царським деспотизмом принесе українцям визволення.

У маніфесті писалося: «Теперішня хвиля кличе український народ стати одиноким проти царської імперії при тій державі, в якій українське національне життя знайшло свободу розвитку. Перемога австро-угорської монархії буде нашою перемогою. І чим більша буде поразка Росії, тим швидше вб'є година визволення України... Нехай українське громадянство віддасть всі свої матеріальні й моральні сили на те, щоб історичний вогор України був розбитий. Нехай на руїнах царської імперії зійде сонце вільної України!»

Одночасно з наддніпрянських політичних емігрантів було створено Союз Визволення України, який хотів використати війну для здобуття самостійності Наддніпрянщини. У 1915 році обидві організації утворили Загальну Українську Раді у Відні, яка 12 травня цього ж року видала свою декларацію, визначаючи за мету побудову вільної самостійної Української держави.

Українські визвольні змагання не були антиросійськими, а антисамодержавними, «російська суспільність» у згаданій декларації також заохочувалася до пригноблення. Головна Українська Рада закликала всіх українських юнаків зголоситися і стати в ряди українських січових стрільців (УСС). «Нехай же через весь край котяться наш поклики! Нехай пориває до бою всіх і тисячі нехай стануть в ряди українських січових стрільців!».

Безпосередньо організацію українського легіону Головна Українська Рада доручила Бойовій Управі в складі Т. Романковського, Д. Катамая, М. Волошина, М. Геніка, К. Трільовського, С. Шухевича, Д. Вітовського. На місцях організацією добровільців займався в Богородському — адвокат Михайло Новановський, у Калуському — лікар Іван Куровець, на Гуцульщині — посол до сейму Петро Шекерник та сини Івана Франка. В результаті цих заходів зголосилися стати стрільцями майже 28 тисяч добровольців, переважно гімназистів, синів ремісників, селян.

Добровольцями в УСС пішли сини Івана Франка — Петро і Тарас, майбутні письменники А. Баб'юк (Ірчан), В. Бобнякський, Ю. Шнурмеляк. На збірний пункт у Стрий прибуло 10 тисяч добровольців, але з них лише 2500 було зараховано до легіону, а решта розчарованих юнаків змушена була повернутися додому. Перед загрозою розпуску українського легіону добровольці прийняли присягу на вірність Австро-Угорщині. Організатори УСС за будь-яку ціну хотіли зберегти всі українські формування, які могли б у слушний момент поєднати боротьбу за волю України. Австро-угорські військові власті, польська адміністрація на місцях свідомо стримували розвій стрільства. В окремих повітах розганяли добровольців, відмовлялися видавати зброю і матеріальну допомогу.

Уряд не дбав і про належне обмундирування та озброєння добровольців. На вимогу Бойової Управи УСС австро-угорська військова вла-

да мала звільнити зі своїх рядів 100 старшин для служби в УСС, але відпустила тільки 20. Серед них був і Дмитро Вітовський, який згодом став ідеологом стрільства.

Першим підрозділом стрільців, що постав з львівських добровольців, була сотня І Чмоли. Потім сформувалися сотні В. Дідушка, О. Семеника, курінь Д. Вітовського. А у вересні 1914 року, після прийняття присяги в Стрию, УСС перед загрозою наступу царських військ вихали на Закарпаття, до Горонди і Стрибичева. Тут з відібраних добровольців було утворено легіон УСС, який поділили на 10 сотень, зведених у три курені.

Комендантом першого куреня призначили Михайла Волошина (згодом сотника Української галицької армії (УГА). До куреня ввійшли сотні Василя Дідушка, Романа Дудинського, Никифора Гриняка і Осипа Будзинського.

До другого куреня (комендант — полковник Гринь Коссака, згодом начальник комендант УГА, викладач українства в школі червоних старшин у Харкові) ввійшли сотні Сени Горука, Осипа

видання всіх українських газет, журналів, книг, закрито всі кінгари, бібліотеки, культурно-просвітні товариства, зокрема «Просвіту», знищено пам'ятники Тарасу Шевченку в Станіславі, Коломні, Городенці та в інших містах. Заборонялося також викладати українською мовою в школах та вживати її в державних установах.

У церковній політиці проводилися заходи по заміні греко-католицького обряду російським православ'ям. Тисячі людей за доносами відправляли до Сибіру. Заарештували митрополита А. Шептицького, найвідоміших представників інтелігенції — К. Мелицьку, М. Козориса, М. Заячківського, В. Охримовича, О. Роздольського, М. Шухевича та багато інших. Лише Київський український комітет допомоги зареєстрував 15 тисяч вигнанців з Галичини.

Коли до стрільців дійшли чутки про ці злочини царської адміністрації, вони рвалися в бій. Бойова програма УСС викристалізувалася у пісні, що стала гімном стрільців: «Машерують наші добровольці на кривавий тан. Визвольте братів-українців з московських кайдан...»

Перші бої УСС з царськими військами проходили на Закарпатті, потім в районі Стрия. Найзапеклішим був бій за гору Маківку, в якому загинуло 47 стрільців.

У боях за Болехів у травні 1915 року полегло 15 стрільців, 50 було поранено, 150 — полонено. 27 червня 1915 року сотня Д. Вітовського ввійшла до Галича і підняла над ратушею синьо-жовтий прапор. У боях за колишню княжу столицю стрільці втратили 10 чоловік вбитими, 30 пораненими і 27 полоненими.

У жовтні того ж року в боях за Семаківці відзначилися сотні отаманів Горука і Вітовського. Як справжній герой бився тут син Івана Франка Петро. В цьому бою загинуло 49 стрільців, 168 було поранено і 157 потрапило в полон.

Після двох років війни у складі австро-угорської армії стрільцям дозволили носити українські однострої і відзнаки.

Після лютневої демократичної революції в Росії на фронті під впливом більшовицької пропаганди почалося братання. На великдень 1917 року стрільці гуцульської сотні запросили до себе на гостину солдатів з київського полку. Почастували їх коньяком, подарували українські часописи. Стрільці побували в російських окопах. Пригощали їх там, чим були багаті. Домовилися про перемир'я, налагодили поштовий зв'язок з рідними.

Стрільці розуміли, що австро-угорська влада використовує їх у своїх інтересах, що воюють вони проти своїх єдинокровних братів-українців, одягнутах у царські шинелі, тому почали масово здаватися в полон.

Тим часом на Україні визрівала ідея державності. Центральна Рада третім універсалом 7 листопада 1917 року проголосила самостійність Української Народної Республіки у федеративному зв'язку з іншими народами Росії. А 22 січня 1918 року було проголошено повну самостійність УНР.

(Далі буде).

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

да мала звільнити зі своїх рядів 100 старшин для служби в УСР, але відступила тільки 20. Серед них був і Дмитро Вітовський, який згодом став ідеологом стрілецьтва.

Першим підрозділом стрільців, що постан з лавських добровольців, була сотня І. Бабина. Потім сформувалися сотні В. Дудуша, О. Семенюка, курьів Д. Вітовського. А у вересні 1914 року, після прийняття присяги в Стрию, УСР перш загалом наступу через німецькі війська вилетіла за Закарпаття, в районі І. Стрибичева. Тут з відборних добровольців було утворено легіон УСР, який поплив на 10 сотнях, складених з три курей.

Командантом першого куреня призначили Михайла Волошина (згодом сотника Української галицької армії) (УГА). До куреня ввійшли сотні І. Стрибичева, І. Бабина, Душинського, І. Мандарника, Пилипа І. Осипа Будзинського.

До другого куреня (номен дивізіону — полковник Гриць Носак, згодом начальник командант УГА), ввійшли українські стрільці з Галичини (старшини у Харкові) ввійшли сотні Семія Горука, Осипа

Видання всіх українських газет, журналів, книг, закривалися всі школи, літературно-просвітні товариства, лекція «Прогресивізм», заборонялися публікації Тарасу Шевченку в Станіславі, Коломиї, Городні та інших містах. Заборонялося також видавати українську мовою в школах та вивчати її в державних установах.

У червоній поліції проводилися заходи по ліквідації греко-католицького обряду російським православним. Тисячі людей за дописами відправляли до Сибіру. Заарештували мітрополита А. Шенгінського, найвідоміших представників інтелігенції — К. Мельничу, М. Коцюри, М. Заяцького, В. Охримовича, О. Родзівського, М. Шухевича та багатьох інших. Лише Нітський український комітет допоміг заарештованим 15 тисяч загальних грошей.

Коли до стрільців дійшли чуття про ці злочини державної адміністрації, вони виступили в Гол. Бойовий легіон УСР виступав у вигляді пісень, що стала гімном стрільців: «Майже всі добровольці на крижаний тлі. Високий брат українців з космогонією України».

Перші бої УСР з червоноармійськими проходили на Закарпатті, потім в районі Стрип. Найважливішим була війна за гору Мамуля, в якій загинуло 47 стрільців.

У боях за Волокш у травні 1915 року вилетіло 15 стрільців, 50 було поранено, 150 — полонено. 27 червня 1915 року сотня Д. Вітовського вийшла до Галичі і швидко над ретельно сніжно-вогняний паропол. У боях за колишню князівську столицю стрільці втратили 12 чоловік вбитими, 30 пораненими і 27 полоненими.

У жовтні того ж року а бої за Сематівці відзначилися сотні І. Стрибичева, Григорія І. Вітовського. Ім справжній герой бив тут син Івана Франка — Петрик. В цьому бою загинуло 48 стрільців, 169 було поранено і 157 потрапило в полон.

Після двох років війни у складі австро-угорської армії стрільців дозволили носити українські одягострі і відзнаки.

Після літньої демократичної революції в Росії на фронті під впливом більшовицької пропаганди почалося брательня. На жовтень 1917 року стрільці гуцульської сотні запросили до себе на гостину сотні з німецького полку. Почувшись їх коханням, подражували українським часоснім. Стріляти почали в російських окопах. Пригодили їм там, чим були бачили. Домовилися по пенсії, а надалі одержувати поштовий зв'язок з рідними.

Стріляти розуміли, що австро-угорська влада акристовує їх у своїх інтересах, що кохати вони проти своїх єдинорожних братів-угорців, одити у наряди німецького полку. Почали масово здаватися в полон.

Тим часом на Україні вирішувалися державні питання. Центральна Рада греків уніасералом 7 листопада 1917 року проголосила самостійність Української Народної Республіки у федеративному зв'язку з іншими народами Росії. А 22 січня 1918 року було проголошено повну самостійність УНР.

(Далі буде).

Фото Микола КОЗЛОВИЧО.

ІСТОРІЯ В АРМІЇ НЕ ПОВІННА ГРУНТУВАТИСЯ НА ІНТЕРЕСАХ

ДІЯЧА В СВІТІ ЖИВНА — КЕРІВНИК ВІСЬКОМОВОГО ВІДМІСТУ, МІНІСТР ОБОРОНИ ФІЛІПІДІ ЕЛІЗАБЕТ НЕ ДАЛА ІНТЕРВ'Ю «СОСЕДІНЬКІ»
(№ 29) *

— Все не драгуєть замишати, а як підтримувати, що ми виступили жінка і тільки потім нічого?

— Призначення на цю посаду й доїти. У професійно-мальному відношенні я люди на достатньо наліковані. Конкретно збройним силами Філіпіді командує головнокомандуючий за допомогою головного штабу та верховний головнокомандуючий — президент республіки. А я є керівником адміністративної частини, тобто міністерство оборони, яке займається бюджетом, юриспруденцією. Тобто я завісний міністр у відношенні уряду Філіпіді.

— Кажуть, що світова війська еліта поставалася з пенсії єврейської, що єврейський єврейський уряд, і, мабуть, ви саме як жінка, і жінка єврейська, що жидівську культуру? Що на собі той говорив?

— Зрозумію, навіщо настороженість мала місце. Це природно, адже це практично єврейський альянс до світу. І коли ми генерал, головнокомандуючий, кавалерський генерального штабу прийшли виставлятися, на їхніх обличчях можна було помітити не вдоволеність, а — різні думки. Вони, як і всі, виходили з курей. Але як я вже сказала, що коли в них і були спокійні істини сумнію, то сьогодні їх немає, оскільки в пресі більше айсківське керівництво висловлює пошук підтримку могом способом призначення. Це стосується зарубіжних міністерів оборони, генералів, з якими мені доводилося зустрічатися. Ма-

• Переклад скорочено.

Дайджест

бути, тому, що ді мої колеги, міністри, генерали, політики, що я насправді говорю про справу, про військову адміністрацію, про оборону, не про військову справу.

— В усі часи діти грали у війну. В нас і досі досі — це розіграш, в ворота — війни. В діти іграшки, цілають, навіть охоту і хто для них — свої, хто — вороги?

— Я готова Філіпідійської дирекції Філіпідійського фонду ООН і весь час працюю виступати проти зброї, за те, щоб діти не грали у війну, а до росли не купували для них айсківських іграшок. Та сміху жидівство: коли мене було призначено торі на цей пост, і ось їх дружина подражувала своїм айсківським солдатам. І ось вони тепер улюблені іграшки моїх онуків.

— Справді? — На жаль, Овченко, в усюму світі діти постійно бачать війну. Діти не телевізору, отже реальність завжди їх діє відстріляти. Але я намагася цим чинити опір.

— Але ж акто не в самій людській природі, то, може, а чи дивне бортас? — Ігри іграми, діти можуть грати, головне те, яким вони виростають. Це нам, дорослим, належить протиставити, ми повинні асисти своїм дітям, щоб не було ніяких воєнних конфліктів. Роль збройних сил Філіпідії, до речі, завжди була лише оборонною.

— Як ви вважаєте, як доцільно володіти молодого людину у Філіпідії в день праці в армії? Що не — граючи, радість, горе, гордість?

— Для наших хлопців це не є чимось важким, оскільки у нас строк служби 8—11 місяців. Вони як діти, чим не подивитися свій дім. До того часу вони будуть пустки, а суботу-неділю

нерідко бувають у відомості, у своїх дітях. Навіть при цьому горівали відділами: знайомі родичі можуть відвідати солдатські клуби, бачити солдатів на гостині, подорожі — вестрами бувають з хлопцями. Такої абсолютної ізоляції немає. Військостріб обирає саме цих людей. Але є у нас і паралельна система, тобто цивільна служба. З 31 тисячі призовників кожного року приблизно 700 чоловік вяртаються їм на цивільну службу, вони грають депо до нас — 16 місяців. А інші у нас є плани дій торі в спорті і в туризмі, в півті. Я вважаю, що важливі, оскільки дуже поважало людські праці.

— Але всі говорять, що в буд-якому чоловічому колективі існує той армії, чим не вважають, а в туризмі, в спорті — «відстріляти» існує.

— Але в цьому ж немає нічого. Але всі говорять, що в буд-якому чоловічому колективі існує той армії, чим не вважають, а в туризмі, в спорті — «відстріляти» існує.

— Але в цьому ж немає нічого. Але всі говорять, що в буд-якому чоловічому колективі існує той армії, чим не вважають, а в туризмі, в спорті — «відстріляти» існує.

— Але в цьому ж немає нічого. Але всі говорять, що в буд-якому чоловічому колективі існує той армії, чим не вважають, а в туризмі, в спорті — «відстріляти» існує.

— Але в цьому ж немає нічого. Але всі говорять, що в буд-якому чоловічому колективі існує той армії, чим не вважають, а в туризмі, в спорті — «відстріляти» існує.

— Але в цьому ж немає нічого. Але всі говорять, що в буд-якому чоловічому колективі існує той армії, чим не вважають, а в туризмі, в спорті — «відстріляти» існує.

— Але в цьому ж немає нічого. Але всі говорять, що в буд-якому чоловічому колективі існує той армії, чим не вважають, а в туризмі, в спорті — «відстріляти» існує.

Галина САЛЮЖНИКОВА. Хелсінкі.

МІНІСТР І СОЛДАТСЬКІ МАТЕРІ: ВАСМОРОЗУМІННЯ?

Новий міністр оборони СРСР маршал авіації С. Шапошников на запитання журналістів про фінанс загрозби айсківським добровольцям армії сказав відповісти, що неадекватно він має бєсуду з Комітетом солдатських матерів у новому складі. Діти цих Міністерства оборони аналізують історію. Створено оперативну групу для розслідування на всіх фактах загрозби айсківським добровольцям. Всі успішні, нагородні міністри зупинили групу для розслідування, щоб вони спрямовані на те, щоб відповіли безосередно аналізувати загрозби або калітва солдатів.

На запитання, чи будуть призначати до айсківських студентів денних відділів, маршал відповів, що не вважає такий ризик необхідним.

До речі, експерт-опитувач газети «Московские новости» з цієї проблеми, серб, москвичів дало такі результати: «Тан» — 24 відсотки, «Ц» — 68 відсотків, «Не» — 8 відсотків.

Володимир КОЗЛОВ.

Малюнок Володимира ЛОМАКІНА.

ЧЕТВЕР 19 ВЕРЕСНЬ ПРОГРАМА УТ—1

7.20 Відеоопер «Ранкова мозаїка» [Гімнантика, музфільм, танцювальне, «Хто зобі, музика, когорта, басіда візері» («Обаренко, гриби»)]
9.00 Художній фільм «Прощання з Гербургом»
10.35 Шляхний опер, 14 кл. Фізіка. Електромолитний кооператив.
11.05 Концерт органічної музики.
12.45 Е. Максименко. «Хто дасть мені крижак, вистава»
16.00 Новини.
16.15 Діалог дітей. Васанка.
16.35 Республіканська фізико-математична школа. Метод норматив. Парадига 2.
17.05 Цирк, цирк, цирк.

18.00 НА ЧЕТВЕРТІ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

19.00 АКТУАЛЬНА КАМЕРА.

19.30 НА ЧЕТВЕРТІ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
20.45 НА ДОБРАНІЙ ДІТІ.
21.00 НА ЧЕТВЕРТІ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ. В перерві — Новини.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Дитяча година (з трюном «Вісник молоді»)
10.00 Прем'єра художнього телефільму «Розлучення».
11.25 Актиніальний репортаж.
14.45 За завданням МВС.
12.00 УСН.
14.15 Танцювальне.
15.00 УСН.
15.15 Танцювальне. Художній телефільм, 1 серія.
16.20 Співає І. Шафран.
16.50 Фільм — діалог, «Піти аркане» про намітку «Х», І. сарі.
17.55 Прем'єра музфільму.
19.05 Віршовий пілот.
19.15 Діалог зовнішнього.
19.30 УСН. Міжнародний лікувальний.
19.45 «Діалог зовнішнього і старі».
19.50 «Вісник». Музфільм діалог корисний.
19.55 Прем'єра художнього телефільму «Розлучення».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 За завданням МВС.
21.55 Запровадили до музики.
23.25 УСН.
23.50 Футбольний огляд.
24.00 Бесіда з етнічними. Висновок. Роздуми. Парадига 4.
0.40 Концерт Симоніського російського аеродного оркестру.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

9.00 Гімнантика.
8.15 Музфільми.
8.20 Іспанська мова. 1 рік навчання.
9.30 Іспанська мова. 3 рік навчання.
10.00 Ритмічна Гімнантика.
10.20 О. Вайнолю. «Дім аномалій» по лопат. Танцювальне.
11.00 «Пробудження». Документальний фільм.
12.00 Математична колекція.
12.15 «Пісня гуд».
13.00 «Наперсний дощ». Художній телефільм, 1 серія.
14.05 Документальний телефільм.
14.25 Цирк, цирк, цирк.
17.00 Прем'єра документального телефільму «Пісня гуд» на набавський.
17.40 «Діал».
18.00 Добра пам'ять сава Республіки.
19.00 Парламентський виступ Республіки.
19.15 Київська панорама.
19.45 Мисливці і рятівники.
20.00 Вісті.
20.15 Вакційна казка.
20.30 Світська питання.
20.50 «Сніжок». Пірліава. Благодіяння аномалій.
21.10 На сесії Верховної Ради Республіки.
21.45 П'ять новосел.
22.55 Річниця.
23.00 Вісті.
23.20 П'ять новосел.

П'ЯТНИЦЯ 20 ВЕРЕСНЬ ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоопер «Ранкова мозаїка» [Гімнантика, музфільм, танцювальне, «Хто зобі, музика, когорта, басіда візері» («Обаренко, гриби»)]
9.00 Музфільм «Данська танцю».
10.35 Шляхний опер, 7 кл. Українська література, Народний діалог.
11.05 Діалог Чорнобиль. Розширеного аркане.
12.20 У. Уайлдер. Т. Уільямс. У. Туррін. «Річний діалог». Вистава.
16.00 Новини.
16.15 «Грав Дікс-Дікс».
16.45 Спортивні телефільми «Школа Василя Скіпачка», «Літальне прорисов».
17.15 Життя слово. Відповіді на листи глядачів.
18.00 НА ЧЕТВЕРТІ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 Актиніальний репортаж.
19.30 НА ЧЕТВЕРТІ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
20.45 НА ДОБРАНІЙ ДІТІ.
21.00 НА ЧЕТВЕРТІ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ. В перерві — Вісник діалог.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 «Діалог зовнішнього і старі».
9.45 Інформаційна.
10.00 Танцювальне. Ю. Шафран. «Я співаю Шостаківича».
11.30 Музфільм.
12.00 УСН.
12.15 «Вісник» огад.
15.00 УСН.
15.15 «Вісник» огад. Художній телефільм, 2 серія.
16.20 Концерт Л. Васильєва (фортепіано).
16.45 Музфільм.
16.50 Фільм — діалог, «Піти аркане» про намітку «Х», І. сарі.
18.00 Народні новини.
18.30 УСН. Міжнародний лікувальний.
18.45 П'ять новосел.
19.00 Партия.
20.00 Футболтурнір «Зале» — наша спільний діалог.
20.05 «Вісник» представляє: «Пісня гуд».
21.00 Інформаційна програма.
21.55 «Вісник» представляє. У перерві — 22.45 УСН.
1.25 «Вісник» за власний розвиток. Художній телефільм, 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнантика.
8.20 Музфільми.
8.35 Англійська мова. 1 рік навчання.
9.05 Румунська діалог аркане.
9.25 Англійська мова. «Смієльний альбом СШ».
10.05 Співає Л. Ніковська.
10.15 У світі тварин (з звукозаписом).
11.00 Навідома Росія.
11.15 «Пісня гуд» літературний фільм. * * *
12.55 «Наперсний дощ». Художній телефільм, 2 серія.
14.05 Танцювальний музичний аномалій.
15.05 «Передмова до діалог». Документальний телефільм.
17.00 Ключ до світового ринку.
17.20 На шляху до Альберта.
18.00 Падіння діалог асін.
19.00 В урні Республіки.
19.15 Київська панорама.
19.45 Портрет художника. Дизайнер І. Кузнецова.
20.00 Вісті.
20.15 Вакційна казка.
20.30 Світська питання.
20.50 На сесії Верховної Ради Республіки.
21.00 «Діалог» тма, діалогістичний, Художній фільм [США].
22.00 Вісті.
22.20 Міжнародний фестиваль молоді-аркане-аркане. * * *
0.05 Пагіа активні. Міжнародні змагання.

СУБОТА 21 ВЕРЕСНЬ ПРОГРАМА УТ—1

7.20 Ритмічна Гімнантика.
7.30 Завершальні візерунки.
8.25 Телефільм «Егеїта».
8.35 Новини.
9.10 Документальний фільм «Пісня гуд».
9.20 Пітербург зустріч. Пітербург. А. Асенов.
10.40 Танцювальний діалог.
11.40 Доброго аномалій аномалій. Ендогенний захоронення.
11.50 Річний фільм про дітей.
14.20 На користь Угтманів.
13.20 Новини.
12.35 Прем'єра документального телефільму «Діалог зовнішнього і старі» [студія «Українозорнік»].
14.25 Народознавство.
15.35 Музфільм «До Муш-догу» про дитини.
15.20 Г. Кайта-Осноуліанко. «Місцями-чарівники».
16.40 «Вісник». Мистецтвий аномалій.
17.45 Сакто бального танцю. Музична програма.
18.30 Зале аномалій. Архангелівський концерт «Діалог ХХ століття».
19.00 Актиніальна камера.
19.30 Альфа матер. До 130-річчя Колумбового медичного інституту.
20.15 Українські народні пісні у записанні І. Гаркуші.
20.40 Річниця.
20.45 НА ДОБРАНІЙ ДІТІ.
21.00 Відеоопер Українського телебачення.
23.15 Міжнародна студія «Гарта. У перерві — Вісник діалог».
0.05 Нічний телевіз. Світлиця.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 Співає М. Наууро.
6.55 «Вісник» чарівники.
7.15 Музфільми.
7.45 Зупинили, миті.
8.00 Ритмічна Гімнантика.
9.20 УСН.
9.45 Рух без небезпечки.
9.15 О. Острівський. «Ніс асін пошуку аномалій». Фільм-вистава.
11.25 Річниця огад.
11.35 Очевидно — небезпечно.
12.40 Музичний діалог.
12.10 Прем'єра документального телефільму «Пісня гуд» «Вісник».
13.20 Фільм режисера М. Захарова. «Формула новизни».
15.00 УСН.
15.15 Танцювальне.
16.00 У світі везень і приток. Художній телефільм «Садно».
17.40 «Місцевий» діалог. Кремень.
19.10 Прем'єра музфільму «Альбом Матая». 12 серія.
19.55 «Пісня-91».
19.20 Виступ на екрani ЦУ. Художній фільм «Пісня Діна».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Актиніальний виступ.
22.40 На аномалій — на слухай.
22.45 УСН.
0.00 Спортлод-91.
1.25 «Вісник» за власний розвиток. Художній телефільм, 2 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

9.00 Гімнантика.
9.20 «Зоря».
9.30 Спорт діалог асін.
9.05 Документальний фільм режисера Д. Садирбекова. «Вісник табу».
9.30 Вісник «Спадарку».
11.05 Відиномані «Пісня огад».
12.40 Науково-популярний фільм «Вісник зале». 2 серія.
13.50 Музфільм.
14.05 Фортепіано-91. Фестиваль дитини. Танцювальна колекція.
15.05 Клуб амандіанів (з звукозаписом).
16.05 Міжнародні змагання «Місцевий» трілітрон.
16.30 АТЕ-Брокер.
17.00 «Вакційний спас».
17.45 В організмі зніл.
18.00 Музфільм.
19.15 Київська панорама.
19.45 Українські амандії.
20.00 Вісті.
20.15 Вакційна казка.
20.30 Політична програма.
21.10 Художній фільм.
22.00 Вісті.
22.20 «Частини ХХ століття».

НЕДІЛЯ 22 ВЕРЕСНЬ ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна Гімнантика.
7.30 Зустріч з діалогом.
8.15 Документальний телефільм.
«Діалог поминаний».
8.45 У неділю аркане. Інформаційно-музична програма.
9.45 Новини.
10.00 Діалог поглядів і інтер'єр часу. Діалог науковця Даржиди орамі СРСР поета В. Чичаба-ба та скульптора В. Сігуніна.
10.49 Музфільми для дітей.
11.15 Діалог дітей. Часта аркане.
11.50 Прем'єра документального телефільму «Діалог. Річна земля».
11.50 Фільм 3 [студія «Українозорнік»].
12.50 Новини.
12.00 Діалог дітей. «Кавал «Ді».
14.30 Сало і людя.
15.15 Вм нам писали. Музична програма з аномалій глядачів.
16.00 Служба солідарності.
17.00 В кінці Муштіалді.
18.15 Телепортатива.
19.00 Альфа матер.
19.20 Інтерв'ю-91. Музична шоу-програма.
20.35 Бесіда аномалій. «Обаренко, гриби».
20.50 НА ДОБРАНІЙ ДІТІ.
21.00 Естрадинний концерт.
21.50 Українська діалог поглядів, аномалій, рекомендації.
22.05 Художній фільм «Місний аномалій».
23.30 Вісник діалог.
0.00 Річниця танцю. Кіноконцерт «Сторіки» улюблених фільмів.

ПРОГРАМА ЦТ—1

8.00 Форум-С.
8.30 УСН.
8.45 Харків «Сторіки».
9.00 З ринку ринком.
10.00 НА СЛУЖБІ Вісників.
11.00 Річниця зоря.
12.00 Клуб амандіанів.
13.00 Світська година.
14.00 Під зламом «Піс», Частини 1.
15.00 УСН.
15.15 Під знаменом «Піс», Частини 3.
15.45 Клуб амандіанів.
17.00 Міжнародна панорама.
17.45 Народні казки і притчі різних країн.
17.50 Шиття. Сіота у сфері аномалій стіні.
18.05 Уолт Дісней аркане...
19.55 Річний ринг. Ювілейний концерт.
19.20 Виступ на екрani ЦУ. Художній фільм «Вісник з серією».
21.40 Футбольний огляд.
22.10 «Золота рука». Перший міжнародний фестиваль-форуматор та історичні народні країн басейну Чорного і Середземного морів. Відкриття. У перерві — 33.40 УСН.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

9.00 НА ЗАРПІКУ, ставні.
9.20 «Вісник» діалог.
9.30 Прогнозники у горі.
9.00 Хореографічний мініматор.
Ю. Взорюк.
9.40 «Вісник». Документальний фільм.
10.00 Діалог дітей і батьків. «І аномалій» 1 серія.
11.00 Світська година.
11.15 Навідома Росія.
12.15 Прогноз «Філа Донадо».
12.05 Ці стіні, стіні стіні, К.
13.00 «Вісник».
12.25 Спаси я сорозни.
14.30 «Вісник», яку аномалій. Художній фільм [США].
15.00 «Вісник» № 7.
16.30 Ці. Аномалій. «І аномалій» аномалій. Вистава.
20.00 Вісті.
20.15 Вакційна казка.
20.30 Політична програма.
21.40 Телевізійна «Інформація».
22.00 Прогноз музфільмів «Сторіки» наміт марне».
33.10 Вісті.
33.20 «К-З» представляє. Пам'ять задураю.
0.20 Нічний спорт. Чамалоні сіву на уркане-дабав.

Газета Верховної Ради України

Заступник головного редактора
Олександр БІЛИК

Редакторів:
Сергій ПРАВДЕНКО
головний редактор

Антоній ГОРПОВ
головний заступник
головного редактора

Олександр СЕМІВАНОВ
член-кореспондент
АН України

Володимир КОРАСЕНСКИЙ
Людмила САМОЛЕНКО
заступник головного
редактора

Зарек СІДОРЕНКО
заступник головного
редактора

Антоній СОПОНСКИЙ
Віталій СУДЯ
адміністративний
секретар

НАД НОМЕРОМ
ПРАЦЮВАЛИ:
Заступник
головного редактора —
Олександр Білик.

Чорнолі редактори —
Іванна Павловська,
Олександр Сасіков.

Автори макета —
Автоматі Мірочанка,
Людмила Лідунська.

Висновок —
Олександр Бондаренко.

Оформляли —
Володимир Кисельов.

Коректори:
Тамара Букатинська,
Наталья Василь,
Людмила Морозова,
Поліна Нессен,
Антоніа Саварестона,
Любов Станевич,
Людмила Терещук.

Верстальники:
Тамара Букан,
Олена Ягел,
Алла Буканова,
Марія Селодюк.

Післядрук:
Наталія Позина,
Валентина Чичирова.

Комп'ютер друк
адміністративна
«Радянська Україна»
252047, Київ-47,
аркестр Парамого, 50.
Підпис: 60955.

Тираж 156.200

Передплата: ціна
на рік 19 крб. 99 коп.
Зам. 03151701.